

Četvrtak, 9. maj 2002.
Svedok Abdulah Salihu
Svedok Nike Peraj
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio sudu
Početak u 9.00 h

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Sakson (Saxon).

TUŽILAC SAKSON: Hvala, časni Sude. Dobro jutro. Kao što smo juče obećali, imamo kopije izjave gospodina Abdulaha Salihua (Abdulah Salihu) i prema pravilu 92bis želimo da ih priložimo u dokazni materijal, molim. I ja bih još jednom želeo da zamolim časne sudije i druge stranke da usvoje jučerašnju svedokovu ispravku na drugoj strani gde piše „200.000 ljudi“. Tu treba da stoji 20.000.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti obeleženo kao dokazni predmet Tužilaštva 142.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre nego što počnem, želim da uložim primedbu i kažem da juče nismo dobili siže koji je dostavljen ovom svedoku, ali da počnem sa mojim pitanjima. U vašoj izjavi vi navodite da ste osnovnu školu završili u Ćirez (Qirez), da li je to tačno?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svih osam godina školovanja?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da. Osmogodišnju školu završio sam u Ćirezu, srednju školu u jednom drugom mestu, a univerzitet u Prištini (Prishtine).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ste studirali u Prištini?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ništa nisam studirao, ja sam završio samo srednju školu, žao mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A malopre sam razumeo kad kažete univerzitet u Prištini, da ste bili na univerzitetu. Da li ste bili ili ne?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, ne. Završio sam osnovnu školu u Ćirezu, srednju školu u Prištini. Ta se srednja škola zove medresa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to verska škola?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se može zaključiti da vi dobro znači poznajete selo Ćirez i stanovnike Ćireza?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čime ste se bavili između 1986. godine do septembra 1998. godine?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Do tada sam radio u građevinskoj industriji. Završio sam jedan tečaj za građevinca i radio sam kao radnik na gradilištu. Do pre četiri godine radio sam kao hodža u selu Baks (Baks). Kao muslimanski sveštenik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, razumem. Radili ste u građevinarstvu i radili ste kao hodža, muslimanski sveštenik, istovremeno. Da li je to tačno?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: U to vreme nisam radio kao hodža, nego sam završio tečaj za građevinca i radio u građevinarstvu sve do pre četiri godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u selu Baks ste radili kao hodža. Da li ste kao hodža radili još negde osim u selu Baks?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Radio sam i u selu Jošanica (Jashanice) 1974. i 1975. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isto kao hodža?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u selu Baks, koliko ste dugo radili, od kad do kad?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Radio sam kao hodža 25 godina tokom meseca Ramazana, samo jedan mesec u godini. A sada radim kao hodža jer smo izgradili džamiju u selu Baks, i tu sada radim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U izjavi vi navodite da je 80% stanovništva napustilo selo Baks i da ih je ostalo samo nekoliko, i to nekoliko muškaraca da se brine o stoci. Je li tako?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je ostalo muškaraca?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nekoliko muškaraca. Ne mogu reći tačno koliko ih je bilo, ali tokom ofanzive u septembru 1998. godine nakon srpskog napada koji je došao iz smera Glogovac–Srbica (Glogoc–Skenderaj) stanovništvo je proterano na planinu Čičavica gde se okupilo više od 20.000 ljudi. Selo Baks potpuno je spaljeno. Ako ne 100%, onda 90% kuća je spaljeno. Nakon te ofanzive koja je trajala dva dana dobili smo nešto pomoći od OEBS-a.

SUDIJA MEJ: Gospodine Salihu, moram vas prekinuti. Molim vas lepo da slušate pitanja pažljivo i da odgovarate samo na pitanja. Tako ćemo brže raditi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, koliko je muškaraca ostalo u selu kad je, kažete, stanovništvo napustilo selo, tačnije, muškaraca da se brine o stoci?

SUDIJA MEJ: Rekao je da ne može tačno reći. Možete li nam reći otprilike, gospodine Salihu?

SVEDOK SALIHU: Oko 20, 30, jer nije bilo mesta gde se stanovništvo moglo skloniti. Rekao sam vam da je 90% kuća spaljeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja pitam koliko je ostalo u selu, jer ste vi govorili da su ostali muškarci da se brinu o stoci.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Kažem vam 20, 30 muškaraca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li su ti muškarci bili naoružani?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako nisu bili naoružani, kako se može govoriti o napadu nekom na selo?

SUDIJA MEJ: Šta to pitanje znači? Samo trenutak, samo trenutak. Prvo da vidimo da li možemo da razumemo pitanje. Šta to pitanje znači, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U selu ima 20-30 ljudi koji nisu naoružani, a svedok tvrdi da je izvršen napad na selo koje je prazno, samo nekoliko nenaoružanih ljudi. Je li to tačno?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Rekao sam vam. Ofanziva je započela u oktobru 1998. godine, i oni su spalili sve kuće. Stanovništvo više nije imalo kuda da ode i zato je samo 20, 30 ljudi moglo ostati u selu i tamo naći utočište. Ti ljudi nisu bili naoružani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, vi ste rekli da je 80% stanovnika napustilo selo Baks, a da su ostali ljudi koji se brinu o stoci, a posle toga je usledila ofanziva. Je li tako ili ne?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da. Ja govorim o ofanzivi iz godine 1998. godine. Tada su kuće spaljene, i sad mi nije jasno šta vi tu ne razumete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ništa neću, pitam vas u vezi sa vašom izjavom.

SUDIJA MEJ: Ne. Ovo nema smisla. Predlažem da pređete na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, Vi navodite da je ubijeno između 180 i 190 ljudi na tom području. Na osnovu čega vi iznosite tu tvrdnju?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To je bilo za vreme ofanzive na Čičavicu i to je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi govorite, znači, o borba-ma na Čičavici?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nije bilo nikakvih borbi, samo ofanziva od strane srpske vojske. To je bilo granatiranje sa udaljenosti od deset, 15 kilometara. Kad smo se vratili, nijedna kuća nije ostala. Kao što sam rekao, to je došlo iz smera Glogovac–Srbica, i oni su granatirali Čičavicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Salihu, samo da razjasnimo nešto. Malopre ste rekli ofanziva na planinu Čičavicu. Je li tako?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li vi znate da su na planini Čičavici bile jake snage OVK? Da li vam je to poznato?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To nije istina da je bilo snaga na Čičavici u to vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda možemo da idemo dalje. Vi tvrdite, dakle, nije bilo snaga OVK na planini Čičavici. A ko su vam bili izvori informacija u vezi sa ovim što govorite da se dešavalo na Čičavici?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ja sam bio jedan od onih koji su pobjegli zajedno sa svojom porodicom, sa nećacima, susedima. Svi zajedno smo otišli tamo. Ja sam to lično iskusio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda to još jednom potvrđuje, ako se ne varam, da ste vi dobro informisan čovek o svim događajima. Je li to tako možemo da zaključimo?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ja sam dobro informisan o onome što sam naveo u mojoj izjavi zato jer sam to sam proživio i sasvim sam siguran u ono što govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro...

SUDIJA MEJ: Pomozite nam u vezi sa ovim. Ova brojka 180 do 190 poginulih ljudi u to vreme, na čemu se zasniva taj broj?

SVEDOK SALIHU: Na tome da sam ja najmanje 30, 40 ljudi, da sam ja pomogao sopstvenim rukama da se sahrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Je li možemo dalje da idemo?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je onda poznato da su teroristi OVK bili naročito opasni u svojim napadima i danju i noću, pogotovo u selu Ćirez? Da li vam je to poznato?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne znam ništa o teroristima. Znam da OVK nije bila opasna. Znam da je OVK branila ljude koliko god je mogla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je vaš opis karaktera njihove aktivnosti. Ja vas pitam da li znate za tu njihovu aktivnost?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Rekao sam da je OVK branila ljude.

SUDIJA MEJ: Recite nam onda ovo: u vremenskom periodu kojim se sada bavimo, a to je znači jesen 1998. godine, septembar i oktobar, da li je bilo pripadnika OVK u Ćirezu ili ne?

SVEDOK SALIHU: U Ćirezu i u Pelezu ih je bilo. Ali OVK, i siguran sam u to što govorim, OVK tamo nije bila teroristička organizacija, oni su branili ljude, oni su bili jedina naša podrška.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja vas, dakle, i ne pitam o karakteru, po vašem mišljenju, njihove aktivnosti, pitao sam vas da li su bili tu. Vi kažete da. Da li vam je poznato ime Muj Krasnići Kapuci (Muj Krasniqi Kapuci)?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Čuo sam za njega, ali ne poznajem ga lično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kad ste čuli za njega iako ga ne poznajete lično, da li znate da je u tom regionu on delovao, da je ubijao policajce, na primer? Da li znate za to?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To ne znam. To je verovatno bila tajna OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ne znate i idemo dalje. Kažete da ne znate. Dobro, a da li znate ko je Ramuš Haradinaj (Ramush Haradinaj)?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Znam. On je iz Đakovice (Gjakove) a ja sam iz Drenice (Drenice). To je nekih 70 do 80 kilometara daleko, čuo sam njegov glas na televiziji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je ovaj Muj Krasnići Kapuci, za koga ste čuli, zajedno sa Ramušom Haradinajem delovao na tom terenu i u toj oblasti i da su izvršili niz akcija u kojima je mnogo ljudi ubijeno ili kidnapovano? Da li znate nešto o tome?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, ne, nemam nikakve informacije o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste možda videli njegovu knjigu, tačnije dijalog...

SUDIJA MEJ: Rekao je da nema nikakve informacije o tome. Ide-mo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda da se držimo onoga o čemu ima informacije. Dakle, rekli ste u Ćirezu i okolnim selima bila je OVK. Šta su oni konkretno radili tamo?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ljudi su računali na njih. To je bila jedina podrška koju smo imali. Nismo imali nikakvu zaštitu osim OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, ja vas pitam za ono što su oni radili. Šta su oni fizički radili?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: A ja vam kažem, branili su ljude.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hajde opišite kako su branili ljude?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ako je bilo potrebe, ali nije čak bilo ni prilike za to jer je to granatiranje dolazilo iz udaljenosti. Nisu čak imali ni šansu da nas odbrane jer OVK nije bio unutar sela, oni su uvek bili pet, šest kilometara dalje. Prema tome, nisu imali stvarnu vezu sa civilnim stanovništvom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, maločas ste rekli da su u Ćirezu i pomenuli ste još jedno selo koje ovde u transkriptu ima, ali ja ne mogu sad da se setim imena tog sela, da su tu bili OVK. Sad kažete da su bili van sela. Jesu li bili u selu ili su bili van sela?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: OVK se uvek nalazila dalje od ljudi, uvek na nekoj udaljenosti. Nisu imali kontakt sa ljudima. To je bilo nekih pet ili šest kilometara daleko. Oni su se držali dalje od civila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to vam je nešto drukčije od onoga što ste rekli maločas. U svojoj izjavi vi navodite da niko iz vašeg sela nije ubijen. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Šta? Nisam razumeo pitanje. U to vreme niko nije ubijen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A odakle ovih 180, 190 navodno ubijenih ljudi o kojima govorite?

SUDIJA MEJ: Već je odgovorio na to. Rekao je da je sam pokopao njih 40.

SVEDOK SALIHU: Bilo je barem 40 seljana u to vreme obuhvaćenih ofanzivom i seljana koji su se okupili u Ćirezu, od Kline (Kline) do Glogovca, sva sela iz Čičavice, sva okolna sela su se okupila na Čičavici.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Salihu, ti ljudi koje ste vi sahranili, da li ste ih sahranili u okviru vaših verskih dužnosti hodže?

SVEDOK SALIHU: Ne. To su bile grupe seljana i mi smo zajedno sahranili njihove leševe.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste sahranjivali pripadnike OVK koji su poginuli na Čičavici. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To nije tačno. Ja sam sahranio civile i isto tako tamo je bio doktor Les (Les) iz Gradice (Gradice), on je bio jedan od onih koji su izmasakrirani i unakaženi na Čičavici. Odrekli su mu ruku. Ja nisam sahranio nijednog vojnika OVK jer nijedan nije poginuo. To su bili samo civili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, nije bilo poginulih vojnika OVK?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, nije bilo poginulih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, u tim svim selima je bila OVK, bila je ofanziva, ali niko od OVK nije poginuo. Ofanziva nije bila na OVK nego na civile. Je li to vi tvrdite?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u kojim mestima su ubijeni ti ljudi?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ti su ljudi ubijeni u selu Grabovac

(Grabovac) i Dubovac (Duboc). Čičavica je duga nekih 13 kilometara, i to je bilo područje gde se to dogodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jeste li videli to kad su oni ubijeni?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Rekao sam vam da sam ih sahranio. Nisam mogao videti sve njih kad su bili ubijeni. To bi bilo nemoguće. Možda sam video njih troje ili četvoro, ali video sam jednu osobu iz Kožice (Kozhice) kad je granata pogodila drvo, i otac i sin su poginuli kad je to drvo palo na njih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je ono što ste vi, vi ste svojim očima, dakle, videli ta dva poginula kad je palo na njih drvo?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Radilo se o tome da je granata srušila drvo, nije se radilo o drvetu kao takvom. Bili su otac i sin. Otac je poginuo, a sin je živ.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, razumem. To je ono što ste vi lično videli?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre ste rekli da OVK nije imala prilike da brani ljude jer su naše snage pucale iz daljine. Je li tako?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da, naravno. Granatiranje je dolazilo sa udaljenosti od deset do 15 kilometara, iz Glogovca i Srbice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači zbog toga, da li tvrdite da zbog toga znači pripadnici OVK uopšte nisu pucali jer nisu imali u koga, je li tako?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Tamo nije bilo OVK, molim vas, gospodine Miloševiću, nemojte, molim vas, mešati moju izjavu. OVK je trebala da brani ljude. Tamo nije bilo OVK, to sam vam već rekao. Tamo su bili samo civili, granatiranje je bilo upereno na Čičavicu, oni su čak iskopali rupe u zemlji, sve je bilo uništeno.

SUDIJA MEJ: Da li je OVK u tom periodu, barem koliko ste vi mogli da vidite, pucala? Da li ste videli bilo kakvo pucanje od strane OVK?

SVEDOK SALIHU: Ne. Oni nisu otvarali vatru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači nisu imali na koga jer su naše snage iz daljine dejsstvovalе. Tako kažete. Je li to vaše objašnjenje?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ja govorim da su se svi ti ljudi okupili na planini Čičavici, a ovi su pak došli sa tenkovima prema ljudima okupljenim tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre ste pomenuli rovove koje su iskopali. Ko je iskopao rovove?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nije tačno da sam ja to rekao. Ja sam rekao da posle ofanzive, dva dana kasnije smo mi te ljude sahranili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao za ove rovove o kojima ste malopre govorili. Ko je napravio te rovove?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nisam to rekao, nije bilo rovova. Odgovorio sam da smo mi posle ofanzive sahranili ljude, nismo mogli da ih ostavimo tek tako da leže na zemlji. Spomenuo sam jednog čoveka koga sam ja video da je bio unakažen, doktor Les iz Gradice.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Salihu, da li znate da je u tom periodu došlo do jedne bitke između OVK i srpskih snaga? Da li je bila ikakva situacija kada su OVK i srpske snage bile u borbi?

SVEDOK SALIHU: Ne. U tom periodu toga nije bilo. U tom periodu bilo je OVK, ali oni nisu mogli da se bore, a posle ofanzive su oni bili razbijeni. U to vreme nije bilo sukoba.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vi vršite unakrsno ispitivanje već pola sata, a još nismo prešli prvu stranu njegove izjave, a kao

što znate u izjavi se iznose prilično ozbiljni navodi o zlostavljanju. On je bio prisutan na jednom pogubljenju i on to sve opisuje. Ako ćete to da osporite onda to treba da uradite u narednih pola sata, a ne da se bavite ovim preliminarnim stvarima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja to u potpunosti osporavam, pošto to svakako nije istina, ali ne očekujem da će svedok da kaže da to nije istina jer ovde dolaze svedoci koji govore takve neistine da ih je verovatno neko morao instruirati da se tako ponašaju. Naravno da osporavam, valjda ne smatrate da ne osporavam.

SUDIJA MEJ: Molim da ne držite govor. Ako ćete vi da osporavate to što svedok govori, vi onda morate njemu to da iznesete, da mu date priliku da on na to odgovara. A ako vi iznosite neke tvrdnje o tome da postoje instrukcije o tome kako svedoci treba da svedoče onda vi morate to da iznesete svedocima, tako da oni mogu na to da odgovore, a nema nikakve koristi da nama jednostavno iznosite te tvrdnje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Malopre je svedok rekao da je posle ofanzive OVK bila razbijena. Je li to tačno?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A pre toga ste rekli da u toj ofanzivi OVK nije ni učestvovala. Kako je mogla biti razbijena u ofanzivi u kojoj je nije bilo?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Moguće je zbog granatiranja od strane srpske vojske. OVK nije mogla tome da se suprotstavi. OVK je sačuvala svoj moral i pokušala da se ojača nakon ofanzive. Ja nikada nisam lično bio pripadnik OVK, ali mi je sada žao što to nisam bio, i ljubazno vas molim da pročitate moju izjavu da vidite da sam ja imao pušku...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam vas to pitao, da li vam je žao što niste bili član OVK. Nisam vas to pitao.

SUDIJA MEJ: Molim vas da govorite jedan po jedan. Koje je naredno pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato, da li vam je poznato da je 1998. godine došlo do veoma intenzivnih akcija terorista OVK na policiju i druge građane upravo u vašem kraju u kojima su prednjačili Selimi Sultan (Selimi Sulltan) iz Ovčara, Zoltaraši Jašari (Zoltarasahi Jashari) iz Donjeg Prekaza (Prekazi i Poshtem), Šabit Geci (Sabit Geci) iz Lauša (Llaushe), čak je taj Geci bio ranjen i našao utočište u Baksu, u vašem selu? Da li vam je poznato, da li su vam poznati ti događaji s obzirom na ulogu vašeg sela u tome? Da li vam je to poznato?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To nije tačno da je Šabit Geci došao u selo Baks. To nije tačno i on nije bio ranjen u Baksu, a nisam čuo da je Sultan Selimi, kako ste vi to rekli, nekoga napao, ili Jašari, nisam dobro čuo ime koje ste spomenuli. Nisam čuo da su oni napali policiju. Ja nemam nikakve informacije o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ništa ne znate o tome?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da ne gubimo onda vreme pošto ne znate ništa. A da li se sećate, na primer, evo još 1994. godine...

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Treba da me pitate o onome što znam i ono o čemu sam svedočio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja vas pitam pošto ste vi vrlo obavješteni, vi ste radili kao hodža i znate sve u toj okolini, da li znate još 1994. godine Šefćeta Dibranija (Shefqet Dibrani), šumara iz Gradice, koga su maltretirali i posle toga ubili pripadnici OVK? Da li ste čuli za njega?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Šefćeta Dibranija su ubili vaši, a ne OVK. On je ubijen u Srbici i vi vrlo dobro znate ko je njega ubio, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači znate za ubistvo Šefćeta Dibranija, šumara u državnoj službi?

SUDIJA MEJ: On je dao svoj odgovor. Nema potrebe dalje o tome govoriti. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se sećate kad su ti isti teroristi maltretirali Halima Halila (Halim Halil) i njegovog oca Hasana (Hasan), zemljoradnika iz Ćireza? Da li znate za to?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da, znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li možete da mi kažete koliko je mladića regrutovala OVK u selima Baks i Ćirezu?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ih je regrutovala?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: U Baksu sedmoricu, a u Ćirezu četvoricu, koliko je meni poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo tih 11?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To su oni za koje ja znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, oni su regrutovani prisilno od strane OVK. Je li tačno ili nije?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne prisilno. Kao što sam rekao, sad kad gledam unazad, i ja bih voleo da sam bio pripadnik OVK, ali nisam bio te sreće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja vas to ne pitam. Znači, vi tvrdite da nisu prisilno regrutovani. A da li je tačno da ste kao hodža tim istim vojnicima prenosili poruke Alaha za sveti rat. Je li tako ili nije?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je 1994. godine među hodžama postignut dogovor da kažu vernicima da

mogu lažno da se kunu pred organima vlasti, jer je to u interesu albanskog naroda? Da li je tačno da je postignut taj dogovor među hodžama?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, to nije tačno. Mogu da kažem da je ono što je u mojoj izjavi apsolutno tačno, sve je istina, ali gospodin Milošević me ne pita o mojoj izjavi, jer kad sam ja bio zarobljen...

SUDIJA MEJ: Molim vas da pokušate da odgovarate na pitanja ako možete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi u svojoj izjavi, je li, ne znate ni za jedan element ovoga da je među hodžama dogovoreno da mogu lažno da se kunu vernici? Nije vam to poznato?

SUDIJA MEJ: Rekao je da nije istina to. Prema tome nema svrhe o tome raspravljati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. U svojoj izjavi uopšte ne objašnjavate period od septembra 1998. godine do marta 1999. godine. Gde ste bili u tom periodu i čime ste se bavili?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Kao što sam već rekao nas 20, 25 smo se vratili u selo sa SAD, imali smo neke šatore i neke druge zaklone u selu i tamo smo bili do 29, 30. aprila, dok nije došlo do druge ofanzive, a mogu da kažem da je to bila jedna od najtežih ofanziva ikada na Kosovu, u mestu koje se zove Fuš i Moles (Fush e Molles).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači bili ste u selu za sve ovo vreme. Dobro. Ali u izjavi navodite da ste uhapšeni u šumi 29. aprila u trouglu sela Baks–Vrbovac (Vrboc) i Ćirez.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi navodite da je sa vama uhapšeno 11 ljudi i da su vam svi bili rođaci. Je li tako?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako su vam rođaci, kako ne znate imena trojice od njih?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ta imena nisu spomenuta zato što oni nisu iz mog sela. Ja nisam spominjao zbog toga njihova imena. Ja sam spominjao imena ljudi, samo ljudi iz mog sela. Tog dana kad smo bili uhvaćeni u selu Fuš i Moles koje je okruženo selima Baks, Ćirez, Trstenik (Terstenik), Glogar, Štutica (Shtutice), Glogovac, to mesto se zove Fuš i Moles, i tog dana...

SUDIJA MEJ: Sačekajte samo trenutak, molim vas. Gospodine Miloševiću, izvolite, sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste uhapšeni u selu ili šumi? Tvrdite da ste uhapšeni u šumi. Sad kažete da ste uhapšeni u selu. Gde ste uhapšeni, u selu ili u šumi?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nisam rekao u selu. Rekao sam u mestu koje se zove Fuš i Moles. Sva ta sela koja sam ja spomenuo iz njih su ljudi bili proterani. Mi smo se skupili, muškarci, žene, deca, starci, mladi ljudi u Fuš i Molesu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, odgovorili ste mi na pitanje. Kad ste uhapšeni, gde su vas odveli?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Odveli su nas u džamiju u selu Ćirez koja se sada ruši.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, ako ste bili uhapšeni i bili ste odvedeni u džamiju u selu Ćirez, kako ste znali šta se dešava 29. aprila kad ste bili uhapšeni?

SUDIJA MEJ: Ne shvatam to vaše pitanje. Kako to mislite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pitanje glasi: ako je bio uhapšen i odveden u džamiju, kako je znao šta se događalo tog dana kad nije bio tamo?

SUDIJA MEJ: Na koji pasus u izjavi se pozivate sada?

SVEDOK SALIHU: Ja mogu da kažem da...

SUDIJA MEJ: Samo da vidimo tačno koje je to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vidim taj pasus. Ima dve izjave, on govori o događajima koji...

SUDIJA MEJ: Da li je ovo pasus na koji mislite: „U petak, 29. aprila, počela je nova velika srpska ofanziva u čitavom kraju. Ofanziva je trajala tri dana. Kraj po kraj je iz dana u dan napadan.“ Pitanje je sledeće: ako ste vi bili u džamiji, kako ste znali šta se dešavalo na drugim mestima?

SVEDOK SALIHU: Kad su nas uhvatili tog dana, to je bio 29. april, odveli su nas u džamiju i noć smo proveli u džamiji. Sledećeg dana smo ih videli kako ponovo napadaju to mesto gde su nas uhvatili. Ujutru došla su tri ili četiri džipa, to su bili džipovi srpske vojske, izveli su 176 ljudi koji su bili u džamiji i odveli su nas u Glogovac. Pre nego što su nas odveli u Glogovac u mestu koje se zove Šavari došla su tri kamiona i iako je u džamiji ostalo još ljudi, 32 osobe otprilike su skinute s kamiona u Šavarima i video sam svojim očima da su ih streljali.

SUDIJA MEJ: Da li je to ono što ste vi lično videli i iskusili?

SVEDOK SALIHU: Da, tako je. Ja sam bio prisutan.

SUDIJA MEJ: Da li vam je poznato još nešto? Rekli ste: „Ofanziva je trajala tri dana“ i „iz dana u dan napadali kraj po kraj“. Na čemu se zasniva ta vaša tvrdnja?

SVEDOK SALIHU: Ja sam to čuo kad sam pošao za Šavarinu, a posle kad sam otišao u Glogovac, držali su nas u bioskopu, a odande su doveli još jednu grupu u Glogovac i onda su nam rekli da se još uvek bore i da se ofanziva nastavlja.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala da sam konačno došao na red. A ko se borio?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To nisu bile borbe, to su bili civili. Ubijeno je jedno dete od devet godina, beba od pet meseci je ubijena, stariji ljudi su ubijeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, sad ste malopre rekli: „Još uvek se bore“ a onda čim vas pitam ko, vi kažete nisu bile borbe. Da li su se borili ili se nisu borili? Da ili ne, da ne gubimo vreme.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To nisu bile borbe, to su bile borbe protiv civila. Rekao sam da smo mi bili tamo sa članovima naše porodice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Jasno mi je to objašnjenje. Po tome objašnjenju OVK se uopšte nije ni borila. Molim vas, vi navodite da su vas odveli do nekog...

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Borili su se kada je za to bilo potrebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, tada tvrdite da nije bilo potrebe da se oni bore.

SUDIJA MEJ: Gospodine Salihu, molimo vas da sačekate dok se ne završi prevod, inače pravite probleme za prevodioce jer se govornici preklapaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa postoji problem što zna srpski pa želi da odgovori odmah, ne može da čeka celu ovu režiju. Dalje navodite da su vas odveli do nekog polja, da su vas usput tukli i da su imali nameru, vi tvrdite da su imali nameru da vas ubiju tenkom tako što će da vas pregaze tenkom i onda, zbog toga što su leteli avioni NATO-a, nisu pokretali tenk, da su pobjegli od NATO aviona. To znači vi ste onda bili slobodni jer su vam pobjegli naši vojnici. Je li tako ili nije? Kažete da su se srpski vojnici razbežali, pobjegli u šumu uključujući i...

SUDIJA MEJ: Dozvolite mu da odgovori na to što ste naveli.

SVEDOK SALIHU: Kada su nas zarobili, bilo nas je 65. Morali smo da legnemo na zemlju. Oni su nas tukli. Jedan od vojnih starešina je izdao naređenje da nas gurnu nazad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nije pitanje.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Gospodine, to je u mojoj izjavi.

SUDIJA MEJ: Dozvolite mu da objasni. Šta se desilo kad su došli avioni?

SVEDOK SALIHU: Naredio je tenku da nas pregazi, da pređe preko naših tela. U tom trenutku, hvala Bogu i NATO-u, tenk je promenio smer i mi smo bili sigurni. Onda su nas odveli u džamiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da su vojnici pobešli u šumu, vi ste ostali sami na toj livadi.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To nisam spomenuo, vojnici su bili oko nas. Oni su čuvali stražu, imali su automatsko oružje. Onda su nas odveli u džamiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da ovo razjasnimo. Hteli su da vas ubiju tenkom, pa pošto vas nisu ubili tenkom pobešli su u šumu, vi ste bili slobodni tada. Da li to znači da su se vratili pa vas ponovo uhapsili?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, nemojte da brkate ono što sam rekao u mojoj izjavi. Rekao sam da je tenk promenio smer, ali vojska je bila tu, bili su blizu nas, neka tri, četiri metra dalje.

SUDIJA MEJ: Gospodine Salihu, da bi bili pravedni prema optuženom on navodi sledeće, a ja ću pročitati ono što kaže u vašoj izjavi: „Muškarac koji je bio zadužen za paravojnu jedinicu naredio je vozaču tenka da uključi motor i da nas pregazi. Mi smo se nalazili u dva reda i tenk je manevrisao prema nama. U isto vreme su

došli avioni NATO-a i kružili nad tim krajem. Sve srpske snage su pobegle u šumu uključujući i vozača tenka. Avioni NATO-a su ostali u vazduhu oko deset minuta. Kada su avioni otišli naređeno nam je da marširamo prema Ćirezu. Tenk je otišao u pravcu Studice. Morali smo da marširamo sa rukama na potiljku." Pitanje je bilo sledeće: kako je to bilo, ako su srpske snage pobegle u šumu, da su vam naredili da marširate u pravcu Ćirez?

SVEDOK SALIHU: Oni su otišli samo tri metra dalje, tri do pet metara dalje, ne više od toga. Oni su hteli da sakriju tenk od NATO aviona, ali snage, vojne snage su bile tu jako blizu nas. Mi smo tada bili zarobljenici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li to bilo pre podne?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To je bilo oko podne, oko jedan, dva sata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Usred bela dana tenkovi se srpski kreću, avioni NATO gore lete i nisu uspeli da primete srpske tenkove koji se kreću? Je li to tvrdite?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da. Ja ne znam da li su avioni NATO videli tenk ili ne, to ne mogu da kažem, samo znam da zahvaljujući NATO-u mi smo uspeli da se izvučemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa očigledno ga nisu mogli videti, je li tako, kako vi tvrdite nisu videli tenk usred bela dana u podne?

SUDIJA MEJ: To nije pitanje za ovog svedoka. On je dao svoj iskaz i ne može ništa više od toga da kaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ne znam šta bi vojni eksperti rekli o ovom iskazu. Koliko dugo ste od tog mesta do mesta Šavarina putovali?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Odatle je oko pet kilometara do džamije u Ćirezu. Tamo su nas odveli i tu smo proveli noć. Džamija je uništena, spaljena je, samo su ostali zidovi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to vas ne pitam, pošto moramo da štedimo vreme. Da li ste putovali kamionima ili pešice?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Rekao sam vam kako smo tamo otišli. Od Fuš i Molesa do džamije smo hodali, od džamije do Šavarina smo išli u kamionima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A nakon toga?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Od Šavarina ponovo kamionom do Glogovca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači sad smo došli na pitanje koje sam vam postavio, pa nikako na njega da odgovorite. Znači, do Šavarina i dalje do Glogovca ste putovali kamionima. Je li tako?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li ti kamioni imali cira-de?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, bili su otvoreni kamioni?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I koliko je ljudi pored vas bilo u kamionu?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Bilo je osim mene 22 ljudi, sve zajedno 23 osobe, a mislim da isto vredi i za druga tri kamiona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je bilo kamiona?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Tri kamiona kad su nas prvi put odvezli iz Ćireza u Šavarine prvu grupu, ali još je bilo ljudi koji su ostali u džamiji. Kao što sam rekao, ljudi koji su bili na jednom kamionu pogubljeni su. Mislim da je njih bilo otprilike 32. Streljali su ih. Video sam sopstvenim očima kako na njih pucaju. Drugi kamion i treći kamion su otišli za Glogovac. Kad je došao džip iz Glogovca,

oni su nešto razgovarali među sobom i onda su druga dva kamiona poslata u bioskop u Glogovcu.

SUDIJA MEJ: Vreme je ograničeno pa vas molim da vaši odgovori budu veoma kratki. Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko su kamioni bili udaljeni jedan od drugog?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Pa kao što obično kad kamioni voze jedan za drugim, nisam imao metar da to merim, možda deset do 15 metara jedan od drugog.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u kom ste vi kamionu bili?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Bio sam na trećem kamionu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kažete da je u svakom kamionu bilo po dvadesetak ljudi i da su svi kamioni bili otvoreni?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ja vam kažem da je bilo 20 do 30 ljudi u svakom kamionu, a ti su kamioni bili otvoreni, nije bilo cirade.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zašto su upotrebili tako mnogo kamiona ako su samo po 20 ljudi stavljali na kamion?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Bilo je 176 ljudi. Neki ljudi su ostali u džamiji, to sam vam rekao. Bilo nas je otprilike 65 koji smo otišli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o ljudima u kamionima. A sa kog kamiona su skinuti ti ljudi koji vi tvrdite da su streljani?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Iz prvog kamiona. Naredili su im da siđu, postrojili ih u tri reda, tri srpska vojnika sa minobacačima i automatskim puškama streljali su ih jednog po jednog. Video sam to sopstvenim očima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Abdulah, pa nije valjda da su ih streljali minobacačima. Jasno je da ih nisu tako

gađali, a što se tiče kamiona gde ih je bilo 20-30, sigurno nisu streljali nasumično oko 30 osoba. Da li vi shvatate šta vi govorite?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Shvatam, ali mislim da vi mene ne shvatate. Ja sam kroz to prošao.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Jeste li rekli „minobacači“? Tako je prevedeno.

SVEDOK SALIHU: Spomenuo sam minobacače ali na kraju, kada su ih streljali onda su takođe bacali minobacače, u stvari ručnu bombu. O tome još nisam govorio, to je pri kraju moje izjave.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, vaše vreme je sada isteklo. Možete postaviti još dva ili tri pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ne znam da li posle ovoga uopšte treba postavljati pitanja. Ali, molim vas, možete li navesti imena ljudi koji su streljani? To su sve ljudi iz vašeg sela.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da, mogao bih vam to reći. Nekih se ne sećam, prva trojica koji su ubijeni, njihova su tela spaljena, Dževad Osmani (Xhevad Osmani), Sejdi Osmani (Sejdi Osmani), Hisen Začiri (Hysen Zaqiri), oni su spaljeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je sad nova činjenica. Molim vas, vi u izjavi tvrdite da su ljudi ubijani sa po tri, četiri pojedinačna...

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nisam ih spomenuo u izjavi, ali sad ste me pitali za selo. U mom selu ubijeno je 38 ljudi, ali ja ih nisam spomenuo u mojoj izjavi. On me je sad pitao o mom selu, i sada dajem detalje o tome koliko ih je poginulo iz mog sela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od 34 poginulih iz vašeg sela, koliko je njih bilo članova OVK?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Nije bilo članova OVK. Petogodišnja deca, bebe, stariji ljudi od 80-90 godina, kako oni mogu biti članovi OVK?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U redu. U vezi sa ovim streljanjem o kome vi govorite vi tvrdite u izjavi, molim vas, podsetite se da su ljudi ubijani sa po tri, četiri pojedinačna metka. Je li to tačno? Da li to tvrdite?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Malopre ste rekli da su pobijeni iz mitraljeza, minobacača i tako dalje, a sad ste dodali da su i spaljeni, da su izgoreli.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Molim vas, ja sam rekao da su ubijeni pojedinačnim hicima, a ne rafalom. Nakon što je završeno pogubljenje, bacili su ručnu bombu na njih. To sam video sopstvenim očima, to je sto posto istina.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo završiti ispitivanje. Gospodine Kej, imate li vi pitanja?

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da, hvala, časni Sude. Gospodine Salihu, rekli ste Sudu da ste 29. aprila kao rezultat srpske ofanzive napustili vaše područje. Da li je to tačno? Recite samo da ili ne.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Želim da vas pitam o onome što se dogodilo dan ranije. U vašoj izjavi vi kažete da je u četvrtak 28. aprila NATO avionima napao fabriku „Feronikal“ u Glogovcu.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da. Tamo su bili Srbi i zato je NATO napao.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Jeste li vi tada bili u vašem selu, selu Baks?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, bio sam u Fuš i Moles. To je blizu, neka dva ili tri kilometra, dva ili tri kilometra od Baksa.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li ste odatle mogli videti avione NATO-pakta kako bombarduju fabriku?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da. Samo smo videli mlazne tragove na nebu jer mi smo bili u dolini. To je bilo na nekih sedam, osam ili devet kilometara od nas. „Feronikal“ je prilično udaljen.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je fabrika „Feronikal“ blizu centra Glogovca, blizu železničke stanice?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne, nešto severnije, ali relativno blizu.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Jeste li bili u stanju da vidite učinak tog bombardovanja? Kakva je bila šteta u gradu?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ne. Mi smo bili u dolini i samo smo videli kako se kasnije diže dim od bombardovanja.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Jeste li išli blizu tog mesta nakon što ste krenuli 29. aprila?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ja sam išao u kamionu kada su nas odveli iz Fuš i Molesa do džamije i zatim od džamije dalje.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Hvala, nemam više pitanja.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SAKSON

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Gospodine Salihu, gospodin Kej postavio vam je pitanja od 28. aprilu kad su avioni NATO-pakta napali fabriku „Feronikal“. Vi ste tada rekli nešto što bih želeo da razjasnite. Rekli ste da su u toj fabrici bili Srbi. Šta ste tačno mislili time da su tamo bili Srbi?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Tenkovi, srpska artiljerija, najteža artiljerija koju su imali, koju su držali na raznim mestima u velikim zgradama.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Znači, ti tenkovi i artiljerija bili su u fabrici „Feronikal“ koja je bombardovana?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Kad je NATO bombardovao ne mogu da kažem šta je tada bilo unutra, ali sigurno je da su pre bombardovanja tamo bili tenkovi.

TUŽILAC SAKSON: Molim sudskog poslužitelja da se dokazni predmet broj 17 stavi na grafoskop, želim svedoku da postavim pitanje o tome. I dok čekamo na to, gospodine Salihu, optuženi vas je pitao o događajima od 30. aprila kad ste videli jedno pogubljenje u Šavarinama. Spomenuli ste da su tri kamiona došla do džamije i odvezla muškarce u Šavarine gde je više od 30 ljudi skinuto sa kamiona.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Molim da sudski poslužitelj prvo svedoku pokaže fotografije. Gospodine Salihu, pogledajte, molim vas, ove fotografije sa vaše leve strane. Pogledajte samo fotografije, ne morate gledati na ekranu. Recite, molim vas, da li na ovim fotografijama vidite vozilo slično kamionu na kojem su ti muškarci toga dana odvezeni u Šavarine? Tu ima nekoliko stranica, morate pogledati sve stranice.

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Ovaj.

TUŽILAC SAKSON – PITANJE: Koji je to broj fotografije, gospodine Salihu? Koji broj?

SVEDOK SALIHU – ODGOVOR: Broj 8.

TUŽILAC SAKSON: Hvala. Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Gospodine Salihu, time je vaše svedočenje završeno. Hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite. Sada možete ići.

SVEDOK SALIHU: Hvala što ste me pozvali ovamo da kažem šta sam preživeo.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala, časni Sude. Sledeći svedok kojeg trenutno imamo zavedenog i planiranog jeste svedok K4. Ja mislim da vam je moj kolega već rekao da ovaj svedok više ne traži zaštitne mere, pa će ovde svedočiti bez zaštitnih mera. Naravno, pre toga moramo uputiti zahtev da se njegov iskaz uvrsti kroz pravilo 92bis. Ja ne znam da li je Sud do sada imao priliku da donese odluku o tome, pa pre nego što ga pozovem želeo bih da se to pitanje razjasni.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, mi smo sinoć faksom primili dopis od Sekretarijata u kojem stoji da ovaj svedok mora proći kroz proces verifikacije po pravilu 92bis, i da u dokumentu koji je Tužilaštvo podnelo 2. maja u dodatku A, koji mislim da vam je poznat, stoji veliki broj svedoka. To su preostali svedoci Tužilaštva za ovaj deo optužnice. Ovaj svedok nalazi se na tom popisu kao svedok kojeg oni žele uvrstiti po pravilu 92bis. Amikusi u ovom trenutku još rade na tim podnescima. Za nas je, naime, to dosta posla da procenimo sve svedoke i da donesemo naš sud o tome da li je to po našem mišljenju prikladno ili ne. Ja sam bio u mogućnosti da pročitam izjavu ovog svedoka K4. On je jedan od insajdera, čovek iz vojske koji će dati, kao što on kaže, dosta detalja o tome šta se tada dešavalo na Kosovu, budući da je tada bio pripadnik vojske. Možda Sud još nije imao priliku da pročita njegovu izjavu.

SUDIJA MEJ: Jesmo, jesmo.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Odlično.

SUDIJA MEJ: Istina je da tu ima mnogo detalja. Većina tih detalja odnosi se na jednu opštinu i na aktivnosti u njoj i na jedan konkretan masakr, odnosno pogubljenje. Ima tu, naravno, još i drugih stvari.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Govori se uopšteno o učešću paravojnih snaga i drugih u onome što se dešavalo u tom konkretnom kraju. Ako

Sud dozvoli proceduru po pravilu 92bis za ovog svedoka, dopustite mi da to tako kažem, onda će sigurno biti mnogo pitanja od optuženog, više od jedan sat koji on obično dobija.

SUDIJA MEJ: Da, to ćemo, naravno, morati razmotriti.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Ja sada postavljam pitanje da li Sud želi da ovaj svedok svedoči po pravilu 92bis. On je, naime, svedok od daleko veće važnosti u vezi sa navodima koji su u optužnici protiv optuženog. Mi sada postavljamo pitanje da li je prikladno da on ide po pravilu 92bis, mi imamo neke bojazni u vezi s time.

SUDIJA MEJ: Prihvaćemo izjavu ovog svedoka po pravilu 92bis, budući da se ona odnosi uglavnom na jednu opštinu. Istina je da ovaj svedok govori i o pitanjima organizacije Vojske Jugoslavije. Međutim, taj je iskaz ipak kumulativne prirode, budući da su i drugi svedoci govorili o istim pitanjima, a kumulativan je takođe u odnosu na opštinu Đakovica. Međutim, mislim, gospodine Rajnefeld, da valja reći da ćemo mi pažljivo proučiti ovakve svedoke insajdere i gledati da li je pravilo 92bis prikladno. Možda biste vi mogli da uradite istu stvar. Možda biste mogli to ponovo da razmotrite. Naravno, postoji potreba za ekspeditivnošću, a ovde, međutim, moramo uravnotežiti dve stvari.

TUŽILAC RAJNEFELD: Svakako. Vi, naravno, znate da bismo mi želeli dovesti uživo svedoke kad god je to moguće. Međutim, zbog vremenskih ograničenja mi pokušavamo da ispunimo našu obavezu u zadatim rokovima i pokušavamo učiniti sve što je odgovarajuće i prikladno da se dokazi pred ovim sudom izvedu na odgovarajući način. Za ovog svedoka smatrali smo da je prikladno da on uđe po 92bis, za druge ćemo to možda morati da preispitamo.

SUDIJA MEJ: A druga stvar je to da ćemo morati preispitati vremensko ograničenje za unakrsno ispitivanje, imajući u vidu obim izjave ovog svedoka.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ja vas takođe molim da mi date nešto više od pet minuta za preliminarna pitanja, jer neki od dokaznih predmeta se moraju objasniti. Mislim da će biti od koristi da se objasne dokazni predmeti priloženi ovoj izjavi kako bi bilo jasno kako je on došao do njih, kako je to napravljeno, jer bez nekoliko reči objašnjenja, moglo bi biti problema u razumevanju značaja tih dokumenata.

(Pretno neće se savetuje)

TUŽILAC RAJNEFELD: Ja govorim samo o ove dve karte.

SUDIJA MEJ: U redu, dakle objašnjenje karata. Samo trenutak, samo trenutak. Još jednu stvar treba reći. Sutra ne zasedamo o ovom predmetu.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ne. Svestan sam toga.

SUDIJA MEJ: Da li je svedok na raspolaganju i za ponedeljak?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, mislim da jeste.

SUDIJA MEJ: Hvala. Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Skrećem pažnju da ovo nije prvi put da druga strana drži tajnog svedoka, pa onda na dan kad taj svedok treba da bude ispitivan objašnjava da on više nije tajni nego javni svedok, a svako je svestan činjenice koliko su limitirane mogućnosti prikupljanja bilo kakvih podataka o tajnom svedoku. Tako je isto bilo sa svedokom Vetonom Suroijem (Veton Surroi), koji je važio kao K ne znam koji broj, sve do dana dok se nije pojavio ovde da svedoči, a onda je svedočio normalno kao živ svedok i bez ikakvih ograničenja. Sada imamo istu stvar. Pošto se ponavlja, dakle, prvi put jednostavno smatrao sam da je to omaška, pošto se ponavlja smatram da nije omaška, smatram da je to zlonamerno jer ograničava mogućnost prikupljanja informacija za tajnog svedoka, a

posle toga ga na dan kada se ispituje proglašava javnim. Isto tako, taj se svedok uvodi pre svedoka koji po redosledu ide iza njega. Posle njega po redosledu ide Jusuf Ljoku (Isuf Loku), a ne on. Rečeno je da će biti u četvrtak, ali četvrtak je puni radni dan. Zašto se preskače ponovo svedok? Ponovo znači promena u redosledu svedoka. Ja insistiram na tome da se ima striktan redosled svedoka najmanje za jednu nedelju i da se ne dozvoli da se on narušava. A ako je druga strana nesposobna da poštuje svoj redosled makar za jednu nedelju, onda to neka bude na njenu štetu, a ne na štetu elementarnog funkcionisanja čak i ovakvog jednog nelegalnog suda.

SUDIJA MEJ: Mi smo se već pozabavili Tužilaštvom i problemima redosleda svedoka. Mi smo od njih zatražili da osim ukoliko je to apsolutno neizbežno da se drže popisa svedoka. Vaša tvrdnja da u pozadini leže neke loše namere je potpuno neutemeljena. Kad bismo mi mislili da oni imaju neki motiv, ili da se tu pojavljuje neko slično pitanje, mi Tužilaštvu ne bismo dozvolili da to rade. Svedok je, koliko sam ja shvatio, promenio svoje mišljenje o tome da li treba zaštitu. Gospodine Rajnefeld, da li je to situacija?

TUŽILAC RAJNEFELD: Svakako, časni Sude. Dozvolite mi da kažem samo nekoliko stvari o ovoj potpuno nedoličnoj tvrdnji da Tužilaštvo na neki način otkriva identitet ovog svedoka zbog nekih nedoličnih motiva. Ne, činjenica je da on nije bio tajni svedok za ovog optuženog i za prijatelje Suda. Oni su njegov identitet već znali, ovde je jedino pitanje da li će on svedočiti sa pseudonimom i skrivanjem lika ili ne. Ovaj svedok je Tužilaštvu rekao da sada smatra da želi da javno svedoči i u interesu javnosti i transparentnog suđenja mi takav pristup podržavamo kad god je to moguće. To je jedan jedini razlog. Ali optuženi zna identitet ovog svedoka, on već neko vreme zna, to njemu nije tajna. Drugo, mi smo takođe rekli da će ovaj svedok moći da svedoči 9. maja. U svim pismima koja smo slali u vezi sa ovim svedokom mi smo uvek govorili da mi tog svedoka nameravamo da pozovemo 9. maja. Ako zbog raznoraznih problema sa rasporedom svedoka ili dužinom trajanja njihovih svedočenja mi nismo uspeli da ispitamo gospodina

Ljokua ranije, to je nešto što nije u našim rukama, ali mi smo od samog početka govorili da će K4 svedočiti danas i moram reći da su ove tvrdnje potpuno neutemeljene u činjenicama.

SUDIJA MEJ: Sada je...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo jedno pitanje.

SUDIJA MEJ: Ne, mislim da je sad stvar zaključena. Sada je vreme za pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Neka svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestii.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Peraj, molim vas da Sudu kažete svoje puno ime.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Zovem se Nike Peraj (Nike Peraj).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Peraj, vi imate 55 godina i vi ste nekadašnji nastavnik, a onda ste u jugoslovenskoj vojsci dobili čin kapetana. Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ostali ste kapetan sve do juna 1999. godine, tri dana pre nego što su snage NATO-a ušle na Kosovo. Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, bio sam kapetan prve klase.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko sam shvatio, gospodine, kad ste napustili jugoslovensku vojsku, vi ste posle u odsustvu bili osuđeni za dezerterstvo od strane Vojnog suda?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da. Tako sam čuo, ali ja nisam dobio nikakav zvanični dokument.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste čuli da se to desilo, da vam je suđeno u odsustvu i da vas je vojska osudila zbog dezerterstva.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste po nacionalnosti Albanac, rođeni ste na Kosovu. Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ali vi pripadate katoličkoj veri, vi niste musliman?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I koliko sam shvatio, vi ste oženjeni, gospodine, imate troje dece?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, da li ste vi dali neko liko izjava predstavnicima Tužilaštva ovog suda, od kojih je prva bila 18. aprila 2000. godine? Da li ste vi tada dali izjavu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi posle toga dali još jednu izjavu u februaru 2001. godine, takođe predstavnicima Tužilaštva?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tada, gospodine, da li ste vi priložili neke karte uz tu drugu izjavu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, posle toga, koliko sam shvatio, vi ste došli na Sud, a juče 8. maja ste imali priliku da pregledate te izjave na jeziku koji je vama poznat i pojavili ste se pred predsedavajućim službenikom i dali svečanu izjavu da je izjava koju ste dali sa izmenama koje ste vi uneli tačna po vašem znanju i sećanju. Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tada kada ste vi pregledali te izjave, da li ste vi pre nego što ste dali svečanu izjavu uneli neke ispravke u te izjave?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su te ispravke zapisane i da li ste takođe dali svečanu izjavu da su te ispravke tačne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, ja bih sada hteo da podnesem na usvajanje jedan komplet dokumenata u skladu sa pravilom 92bis. Taj komplet sadrži sve tri izjave, to jest uključena je ispravka od juče kao i karte koje su priložene uz drugu izjavu. I želim takođe da kažem sledeće: u dokumentima sa ispravkama od juče većina naslovnih strana sadrži tačan datum 8. maja 2002. godine. Međutim, na naslovnoj strani ispravki stoji 18. april. To je nešto što je propust. To je ERN broj K0223426. Ta naslovna strana nosi datum 18. april zato što tu nije greškom izmenjen datum, ali sve druge izjave navode datum kao 8. maj 2002. Pre nego što pročitamo sažetak...

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 143.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala vam. Pre nego što pročitam rezime izjave, možda je prikladno da svedoka zamolim da za Sud razjasni ove karte, čisto da bi Sud znao o čemu se tu radi.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Prvo, molim da ovu veliku kartu stavimo na grafoskop. Molim sudskog poslužitelja da nam pomogne. Nažalost, časni Sude, kopija koju ja imam je u dve boje, u zelenoj i plavoj boji, ali kopije koje imaju časne sudije su fotokopije tako da su one u stvari u crnoj boji. Imamo original i dve kopije u boji. Da li imamo tri kopije u boji? Imamo original i dve kopije u boji. I amikusi i optuženi su dobili ovaj materijal u paketu obelodanjenog materijala i te njihove kopije su u boji.

SUDIJA MEJ: U redu, može da se stavi karta na grafoskop, a onda ćemo joj dati poseban dokazni broj za dokazni predmet.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Svedoče, molim vas da pogledate kartu koja se nalazi na grafoskopu. Da li prepoznajete taj dokument kao dokument koji ste vi obeležili prilikom davanja druge izjave?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I karta koju vi gledate, da li tu ima nekih oznaka zelenim flomasterom i nekih plavim flomasterom?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta ste vi pokušavali da opišete kada ste obeležili tu kartu? Molim vas da prvo pogledamo gornji deo karte, tu se nalazi jedan znak.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Obeležene zgrade koje su obeležene zelenom bojom su lokacije gde su se nalazile komande, gde su bili komandanti garnizona u Đakovici i deo komande Prištinskog korpusa u raznim periodima. To je takođe tu obeleženo, a plave oznake pokazuju gde su bili pripadnici policije, gde su se nalazile policijske komande.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači, zeleno predstavlja vojsku, zar ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A plavo označava MUP?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Samo kratko, molim vas, zato što moramo da štedimo na vremenu, a časne sudije su pročitale vašu izjavu, znači treba da potrošimo što manje vremena na ovo. Ako pogledate kartu tu stoji K2.4. Da li vidite to? Molimo vas da tu stavite svoj pokazivač, svoj štap da bismo mi tačno znali šta vi pokazujete. Da, malo udesno pomerite štap, da. Tu su neke oznake u zelenoj boji. Tu se nalaze neke stvari između dve ulice.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tu je bila jedna privatna kuća, a u podrumu se nalazila vojna policija. Tu su bili vojnici i stražari.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A onda krenite nalevo. Idemo na karti ka niže, malo na levu stranu. Šta je to?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To je jedna zgrada takođe sa podrumom gde se nalazila komanda Đakovičke brigade.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tu su napravljene oznake i u zelenoj i u plavoj boji. Šta tu znači zelena boja?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Oznaka zelenim mastilom znači da se tu nalazila zgrada Zavoda za socijalno osiguranje u Đakovici i tu je u stvari bila policija, tu je bio smešten MUP, u zgradi socijalnog.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe na tom mestu ste napravili znak i plavom bojom.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Plava i zelena, to je bio deo Prištinskog korpusa, ali broj jedan ovde pokazuje da se tamo nalazila jedna policijska ekipa. Znači, tu se nalazio i deo policije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li da nam kažete onda malo niže vidimo brojeve K2.3. Šta je to?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Oni su ostali tu dva ili tri dana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Izvinite.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To znači da su oni tu ostali dva do tri dana. Ali nisam napisao kog je to meseca bilo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, ja ovde koristim 2.3 da označim jednu lokaciju. Šta se tamo nalazilo tu gde ste nacrtali zeleni krug? Samo koristim te brojeve radi identifikacije lokacije na mapi radi zapisa.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: 2.3 je bila komanda brigade u Đakovici u jednoj privatnoj kući u podrumu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Moraćemo ovo malo da ubrzamo. Možete li na karti da nam pokažete mesto gde se nalazio Prištinski korpus ako se uopšte nalazi na ovoj karti, kasarna, garnizon Prištinske komande?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ovo je bilo u blizini kafića „Lajci“ u ulici Maršala Tita, a sada je to ulica Majke Tereze, a ispred toga je bila jedna stara kasarna ovde u Đakovici. To je obeleženo rimskim brojem jedan, 12.5.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da bi nam bilo jasno, da bi nam bilo jasno gde vi to pokazujete, vi sada pokazujete mesto levo na karti u blizini legende, je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste ranije spomenuli jednu lokaciju obeleženu rimskim brojem tri, a ispod toga ili pored toga se nalazi broj, slova se nalaze, ARBR. Šta je to? Malo niže.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tačka III je mesto gde je komanda imala sklonište. To je bila komanda.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I na kraju, možete li da nam kažete gde se nalazila 52. raketna artiljerijska brigada?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: ARBR, na svim mestima gde je ARBR, bila je ta brigada, to su mesta gde je protivvazдушna artiljerija imala svoje komande.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: ARBR znači artiljerijska raketna brigada? Znači to je skraćenica za to?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da, shvatam. I na kraju u donjem desnom uglu karte se vide neke oznake plavom bojom. Šta je to? Tu se nalazi jedan veliki krug i tu piše „Mustafa Bakia“ i tu je reč „MUP“.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Iz zgrade MUP-a svi su prešli u novi deo škole „Mustafa Bakia“, kao i u novi deo te škole, tamo su bile dve škole, a mali plavi krugovi ovde označavaju privatne kuće gde su živeli policajci.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, sada vas molim da pređemo na drugu kartu. To je...

SUDIJA MEJ: Molim da se karti da broj.

sekretar: Da, časni Sude. Ovo će biti dokazni predmet Tužilaštva 143, tačka 1.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala vam. Sada prelazimo na drugu kartu, radimo to što brže možemo, koju ste vi takođe obeležili. To je mapa područja Đakovice, koju ste obeležili tokom razgovora. Da li se sećate ove druge karte?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ovo je jedan list papira veličine A4 i on treba da je u kompletu dokumenata 92bis. Ova karta je jako nečitljiva. Ja sam sa amikusima već razgovarao o tome da bi možda Sudu bila od pomoći kompjuterska karta. Ja ću o tome postavljati pitanja. Vi tu kartu još nemate, ali ja ću pokušati ovu prvu mapu da razjasnim koristeći ovu drugu kompjutersku kartu. Gospodine, ova karta koju vi sada imate i ona je obeležena brojem ERN K0223471, da li vidite tu kartu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se vidi na toj karti?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ovo je karta Đakovice.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi tokom razgovora rukom obeležili ovu kartu, napravili neke, zaokružili neke stvari, negde stavili krugove, negde datume, negde strelice?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tokom jučerašnjeg razgovora da li su vam pokazali i neke dokumente iz kompjutera, i da li ste mogli te dokumente da uporedite sa ovom kartom i sa oznakama koje ste vi napravili na ovoj karti? Možda bismo mogli da stranama podelimo ove dokumente i zamoliću Sud da ih prihvati uz odobrenje mog kolege na drugoj strani. Optuženi, iako je to njima obelodanjeno, to nije obeleženo kao dokazni predmet, ali mislim da će taj dokument pomoći Sudu da razume svedočenje ovog svedoka.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Molim da se kopija svake od ovih karata stavi na grafoskop. Prvo da se stavi ta karta na kojoj se nalazi jedan crvenonaranđasti krug. To je fotokopija karte koja je bila u kompletu dokumenata 92bis. Kratko, gospodine, ovo je kopija iste karte koju ste vi ranije obeležili. Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A taj deo koji je zaokružen crvenom bojom na ovoj karti, da li je to taj kraj Dečani koji vi u stvari opisujete u vašoj izjavi?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da. Da, tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim da se svedoku sada pokaže druga karta. Gospodine, molim vas da sada pogledate tu kartu koja se nalazi na grafoskopu. Ovo je uvećan jedan deo karte koju ste vi ranije obeležili. Da li ste juče imali priliku da uporedite oznake koje ste vi napravili sa oznakama koje se nalaze na ovoj karti koja je napravljena iz kompjutera?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta možete da kažete Sudu, da li ova karta verno prikazuje ono što ste vi pokušali da označite na karti koja je uvrštena u dokazni materijal?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: U potpunosti su iste.

SUDIJA MEJ: Ovo treba da dobije poseban broj.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala.

SUDIJA MEJ: Dajte da to prvo uradimo. Prvo, pretpostavljam da želite da se prvo razmotri kopija u kojoj se vidi čitava opština iako je ona nečitka, ali bez obzira na to želite da to bude deo dokaznog materijala.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, želeo bih, hvala vam, časni Sude.

SUDIJA MEJ: To će imati sledeći broj, molim vas.

sekretar: Časni Sude, ta mapa je deo kompleta 92bis.

SUDIJA MEJ: Ali dajte mu sada novi broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 143.2

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A karta koja ima crveni krug?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva 143.3.

SUDIJA MEJ: I konačno ona karta koja ima razne oznake.

sekretar: Da, to će biti dokazni predmet Tužilaštva 143.4.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala vam. Gospodine, vi ste u vašoj izjavi ili dok ste davali izjavu takođe obeležili dokazni predmet 143.4, taj dokument je sada na grafoskopu. Možete li nam opisati šta označavaju ove crvene strelice?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Crvene strelice obeležavaju kretanje raseljenog stanovništva u pravcu Đakovice iz doline Caragojs i iz sela Korenica (Korenice) prema Đakovici.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I možda možete pokazivačem da nam pokažete te dve crvene strelice i šta koja označava. Počeli ste od početka i sada idete ka dnu.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Najduža crvena strela pokazuje kretanje stanovništva iz doline Caragojs prema selu Meja (Meje) i prema Đakovici. Na levoj strani kriva crvena strelica pokazuje raseljavanje stanovništva prema Đakovici.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A plava strelica koja je paralelna sa prvom od ove dve crvene strelice, šta to znači?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Plava strelica pokazuje pravac napada specijalnih snaga MUP-a, a pored nje se nalazi još jedna strelica koja je zelena i koja prikazuje pravac napada vojnih snaga iz 63. padobranske brigade iz Niša. Sa desne i sa leve strane ove zelene crte, debele zelene crte pokazuju blokadu čitave te teritorije od strane vojnih snaga.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I to ste vi opisali u vašoj izjavi, zar ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, tako je, a ovi kružići...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da, ovaj krug, zeleni krug gde ima crna kocka na koju je uperena strelica, šta znači taj krug?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Komanda operacije koja se sastojala od oficira iz vojske i koja je komandovala operacijama na terenu nalazila se ovde, u mestu koje se zvalo Ćafa e Osekut (Qafa e Osekut), to je brdo i odavde možemo da vidimo čitavu teritoriju u kojoj je sprovedena ova operacija.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ja ću vas ovde zaustaviti i pitati vas sledeće: Gde ste vi bili 27. aprila 1999. godine, kada ste rekli u

svojoj izjavi da ste videli da se ovo sve dešava, gde ste se vi fizički nalazili da biste bili u stanju da napravite sve ove strelice?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: 27. ujutru sam stigao iz Niša, i kad sam od svog brata čuo šta se tamo dešava...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gde ste vi fizički stajali, sedeli ili već šta ste radili te ste mogli da gledate to što se dešava, fizički?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Fizički kad sam sve to video, ja sam bio u Meji i Korenici.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ovo mesto Osekut, da li ste vi bili tamo 27. aprila ili 28?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne. 27. nisam bio u mestu Čafa e Osekut, ja sam tamo bio 28. ujutru.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Isto tako u selu Dužnje (Duzhne) i Nec (Nec), istoga dana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Istog dana kad ste vi bili u Osekutu, 28. da li ste vi odatle mogli da vidite te stvari koje ste nam opisali?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja sam se nalazio na tom mestu odakle sam imao pogled na to i ja sam to neko vreme proučavao sa pukovnikom Koturom i pukovnikom Stankovićem.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Pukovnik Kotur je bio u komandi Prištinskog korpusa, a pukovnik Stanković je bio načelnik armijske vojne brigade u Đakovici koja je rukovođila operacijama na terenu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jasno mi je sa kim ste bili i jasno je ko je to, to je u vašoj izjavi. Ono što ja pokušavam da vas navedem da kažete jeste kada ste vi bili na tom mestu sa tim ljudima, šta ste mogli da vidite da se dešava u dolini? Prvo, da li ste mogli da vidite dolinu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi lično videli kretnje ovih ljudi koje ste opisali?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: 28. nije bilo nikakvih kretnji zato što su ljudi već bili potpuno raseljeni ujutru 27. Mogao se videti samo dim i vatra koji su dolazili iz gotovo svih sela u toj dolini Caragojs i šire.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A da li ste 28. mogli da vidite kretnje trupa koje ste vi opisali, vojnih i snaga MUP-a?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da. Tog dana, drugog dana operacije, zato što je operacija pokrivala pola te teritorije i nastavila se sledećeg dana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Imam još samo dva pitanja o ovoj karti, jer ostatak vašeg iskaza stoji u vašoj izjavi. Ja znam da vi želite sada reći više, međutim, te informacije su već na raspolaganju sudijama.

SUDIJA KVON: Gospodine Rajnefeld?

TUŽILAC RAJNEFELD: Izvolite.

SUDIJA KVON: Da li je ovo karta na koju se svedok poziva u svojoj drugoj izjavi?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da.

SUDIJA KVON: Vi ste stavili ovde paragraf 59, odnosno treći paragraf na strani broj 12?

TUŽILAC RAJNEFELD: Samo čas da proverim, jer ova izjava naime nije imala brojeve paragrafa pre bisiranja. Mi smo to uradili kako bismo se lakše mogli pozivati na paragrafe. Mi smo to rekli Sudu da ćemo numerisati svaki paragraf. Sada ću to da proverim. I ove dve izjave.

SUDIJA KVON: I druga.

TUŽILAC RAJNEFELD: Druga, 59 je...

SUDIJA KVON: 59 paragraf u novoj verziji.

SVEDOK PERAJ: Da, da, za 59. To je, znači, karta operacija u području doline Caragojs i područja Meja. To je to, paragraf 59.

SUDIJA KVON: To je to.

TUŽILAC RAJNEFELD: Paragraf 59.

SUDIJA KVON: Hvala

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Još dva pitanja. Niste nam objasnili crvene krugove. Šta su crveni krugovi na 143.4?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Crveni krugovi, prvi prema gore je kontrolni punkt u selu Meja. Drugi se nalazio na raskrsnici puta Meja–Korenica.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I šta se dogodilo na tim kontrolnim punktovima?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Na tim kontrolnim punktovima je zaustavljeno više od 500 ljudi ovde kod Meje od strane policijskih snaga redovne policije, lokalne policije, paravojske i nekih rezervista koji su se takođe tamo nalazili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: I u... mogu li nastaviti?

SUDIJA MEJ: Bolje da idemo dalje, imamo dosta posla za danas.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tako je. Opišite nam, molim vas, gde se nalazi Meja na ovoj karti? Vi u vašoj izjavi spominjete Meju i incidente u Meji. Da li se ona vidi na ovoj karti? I ako da, gde je?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Meja je ovde s leve strane, s leve strane crvenog kruga. Ime je, čini mi se, pokriveno ovim crvenim krugom, ali ako dobro pogledate videćete da jasno piše „Meja“.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači, od ova dva crvena kruga to je gornji crveni krug, čiji donji deo prelazi preko reči Meja. Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da. Ovde u zagradama možete videti napisano „Meja“.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, hvala. To su moja pitanja i sada ću, ako mi dozvolite, brzo pročitati kratak sažetak onoga što stoji u ove dve dosta dugačke izjave. Časni Sude, u svojim izjavama svedok opisuje da je od decembra 1998. godine bio oficir u brigadi protivvazdušne odbrane i raketne artiljerije, te da je 1999. godine general Pavković imenovan za komandanta Treće armije Vojske Jugoslavije, a general Lazarević je preuzeo komandu nad Prištinskim korpusom. U svojim izjavama svedok detaljno opisuje strukturu oružanih snaga što obuhvata Vojsku Jugoslavije, MUP i strukturu koju on zove Teritorijalna odbrana, TO. On kaže da smatra da su u vreme rata MUP i Teritorijalna odbrana potpali pod kontrolu Vojske Jugoslavije. Paravojne grupe među kojima su bili Arkanovi „Tigrovi“, Šešeljevi „Beli orlovi“ i jedinica Frenkija Simatovića, frenkijevci, on smatra da su oni tada svi operisali pod Teritorijalnom odbranom. U svojoj izjavi on kaže da je regularna vojska Jugoslavije u području Đakovice bila zadužena za operacije protiv OVK, a napade na civilne mete obavljao je MUP. U svojoj izjavi on opisuje ogroman broj ljudi iz vojske i policije koji su došli između februara i marta 1999. godine. Osim tih jedinica svedok opisuje kako je u raznim selima stvorena lokalna policija, i to u selima gde je redovni MUP imao poteškoća u patroliranju. Nakon što je NATO započeo da bombarduje, grupe od pet do deset ljudi dolazile bi na Kosovo gde bi se pridružile jedinicama Vojske Jugoslavije. On kaže da su oni izgledali dosta neuredno i mnogi od njih su imali krivični dosije. Rezervisti Vojske Jugoslavije nosili su iste zelene maskirne uniforme i oznake kao Vojska Jugoslavije,

ali su oni, naravno, obično bili stariji ljudi. Rezervisti MUP-a su obično bili ljudi koji su ranije služili u vojnoj policiji ili koji su bili penzionisani iz regularnih jedinica MUP-a. Njih je bilo otprilike od 50 do 70 u Đakovici, a još mnogo više došlo ih je iz Srbije. Na početku je MUP imao zadatak da se bavi sa OVK. Oni su nosili plave maskirne uniforme i oznaku na kojoj su bile boje srpske zastave i reč „milicija“. U Teritorijalnoj odbrani bili su ljudi od 15 do 65 godina. Oni nisu bili Vojska Jugoslavije ni MUP ali su među njima bili ljudi iz civilne zaštite. Njihova je uloga bila da štite civilno stanovništvo. Delimična mobilizacija Teritorijalne odbrane započela je negde u oktobru i novembru 1998. godine i završena je negde do januara ili februara 1999. godine. On u svojoj izjavi kaže da su u tom području operisale i paravojne grupe. Većina su pripadale Arkanu i Šešelju, a otprilike 30 ljudi pripadalo je Frenkijevoj grupi. U teoriji, sve oružane grupe bile su potčinjene Vojsci Jugoslavije. Vojska Jugoslavije i MUP sastajali su se svakog dana, ali su imali dva odvojena štaba. Operativnu mapu na kojoj se može videti razmeštaj jedinica je pripremala vojska i zatim davala MUP-u, a MUP se oslanjao na podršku vojske u velikim operacijama. Svedok dalje kaže da je početkom marta 1999. godine isplanirana operacija protiv Albanaca u tom području. Ovaj svedok bio je prisutan na sastanku na kojem je izdato naređenje da treba eliminisati najmanje stotinu glava i da sve kuće treba spaliti kao odmazdu za ubistvo jednog oficira MUP-a u zasedi OVK. 27. aprila odigrao se masakr u Meji i Korenici. 28. aprila, dan nakon tog masakra, svedok je bio u štabu brigade gde je video izveštaj u kojem Vojska Jugoslavije navodi da je u Korenici ubijeno 74 terorista, a u Meji 68. Na dan masakra svedok je pomogao otprilike deset porodica da pobjegnu. Pomogao im je da prođu kroz kontrolni punkt MUP-a. Nakon masakra video je otprilike 20 leševa koji su streljani iz blizine. Primetio je da je video opekotine od baruta na glavama tih ljudi. Sledećeg dana svedok je pomogao još dvema porodicama da pobjegnu tako što je uverio MUP da oni nisu pripadnici OVK. Svedok je prepoznao pripadnike paravojnih grupa u Meji u vreme masakra. On takođe kaže da su u masakru učestvovali Vojska Jugoslavije, MUP, lokalna policija i paravojska. Svedok je tako-

de priložio karte sa zabeleškama, to je dodatak njegovoj izjavi, mi smo već prošli kroz to, te karte pokazuju dolinu Caragojs i Meja. Vojska Jugoslavije nalazila se na zapadu kako bi stvorila otpor prema OVK koji je dolazio iz Albanije, a bila je takođe razmeštena i duž puta Đakovica–Dečani (Decane). Vojska se kretala niz dolinu spaljujući kuće i terajući civile prema paravojnim grupama koje su bile oko Meje. Te paravojne grupe su delovale kao sila za blokadu. Ta operacija koordinisana je iz štaba u Đakovici. 27. aprila 1999. ljudi su saterani do mesta gde su ih preuzeli lokalni MUP i paravojne formacije. Istog dana odigrao se masakr, a 28. aprila operacija se nastavila prema jugoistoku, i to se jasno vidi na ovim mapama o kojima smo razgovarali. U danima nakon masakra Vojska Jugoslavije i MUP tražili su buldožere navodno za čišćenje puta. Međutim, ovaj svedok smatra da su te mašine bile potrebne za uklanjanje tela. On kaže da je razlog tome to što je 29. aprila video dva kamiona kako idu za Đakovicu iz Meje i bili su pokriveni ciradom. Kad se cirada digla, zbog vetra, svedok je video delove ljudskih tela na kamionima. OVK je prema iskazu ovog svedoka napustio područje Đakovica do vremena kad je NATO započeo bombardovanje. Od početka 1999. godine u tom području nije bilo nikakvog stvarnog otpora OVK. U svojoj izjavi ovaj svedok takođe navodi ključne pojedinice u vojsci, MUP-u, Teritorijalnoj odbrani i opštini i objašnjava njihove uloge za vreme bombardovanja NATO-pakta. Naravno, ovo je tek veoma kratak sažetak jedne dosta detaljne izjave, međutim, izjava stoji pred vama. To su bila moja pitanja. Hvala.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste od strane Vojnog suda u Nišu osuđeni na kaznu zatvora. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, čuo sam za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Osuđeni ste na 15 godina zatvora?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, to sam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li zbog toga ne smete da se krećete izvan mesta, odnosno regiona u kome se nalazite?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne. Ja se mogu kretati gde god želim. Gde god sam želeo da idem, ja sam išao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači možete slobodno da se krećete izvan Kosova i Metohije po teritoriji Jugoslavije?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Mogu ići čak i na teritoriju Srbije, ali ću se odatle vratiti bez glave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali to onda znači, s obzirom na osudu, da vi ne smete da se krećete po teritoriji Srbije izvan Kosova?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Samo ja, a i niko drugi ne želi tamo da ide i završi u zatvoru ili bez glave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vas ta okolnost o kojoj upravo sad govorite i okolnost da ste osuđeni na visoku kaznu, da vam je zbog toga određen pritvor i raspisana poternica, da li vas sve te činjenice koje ste sad pomenuli motivišu da svedočite kao svedok Optužbe ovde?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Mene to uopšte ne rastužuje. Sud tamo može raditi ono što smatra potrebnim. Ja se ne osećam neudobno zbog toga jer nikome nisam naudio, ja sam izvršavao svoje dužnosti u jugoslovenskoj vojsci prema Ustavu i branio sam ljude i državu, i nisam se drugim stvarima bavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je bilo da li vas ta okolnost na koju ste ukazali da biste završili tamo bez glave ili u zatvoru, odnosno okolnost da ste osuđeni na maksimalnu vremensku kaznu po krivičnom zakoniku Jugoslavije od 15 godina motiviše da budete svedok tužbe na ovom suđenju?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Kažete da ste vršili svoje ustavne obaveze i branili zemlju kao oficir Vojske Jugoslavije. Od koga ste je branili?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nismo trebali da branimo zemlju jer prema Ustavu vojska je trebala da štiti zemlju od spoljnog napada, a nije smela da postane aktivna u borbi protiv sopstvenih ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je zemlja bila napadnuta spolja od strane NATO agresora ili nije?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Mi smo se pokušali braniti, ali nismo uspjeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, od koga ste branili zemlju?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: U stvari ta je odbrana, rekao bih, bila besmislena jer je bilo sasvim besmisleno braniti se pred međunarodnom zajednicom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je napao Jugoslaviju, NATO ili međunarodna zajednica?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: NATO je napao. Međutim, to je bilo pod supervizijom međunarodne zajednice. Sve što se dešavalo na Kosovu i u bivšoj Jugoslaviji ceo svet je mogao da vidi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to znači da vi tvrdite da je NATO napao Jugoslaviju po odobrenju Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija?

SUDIJA MEJ: To nije pitanje za ovog svedoka. Ako je to relevantno, mi o tome možemo čuti dokaze. Vi morate da ograničite svoje ispitivanje na stvari o kojima ovaj svedok može da govori, a posebno ono što je u njegovoj izjavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete da nije dužnost vojske da reaguje protiv terorizma zato što je to unutrašnji neprijatelj. Da li sam vas dobro razumeo?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ako ima terorizma, onda ima snaga koje se bore protiv terorizma. Te se snage zovu antiterorističke snage, ali to ne radi redovna vojska.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, upravo vas to pitam, vi smatrate da dužnost vojske nije da se bori protiv terorizma?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Mi nismo trebali da se borimo sa terorizmom tako velikih razmera da bi to zahtevalo angažman velikih jedinica vojske, jer u tom slučaju policija i druge snage nisu ništa trebale da rade, a oni su plaćeni da se bore upravo protiv toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to znači da kada teroristička grupa, pošto ste vi bili oficir Vojske Jugoslavije, kad teroristička grupa napadne jedinicu Vojske Jugoslavije, onda je njena dužnost da telefonira policiji da dođe da ih zaštiti od terorista? Je li to vi tvrdite?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne, ali ne možete ceo jedan narod nazivati teroristima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je nazvao ceo narod teroristima? Da li sam ja to rekao?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Vi to sigurno shvatate, jer rat je bio objavljen celom albanskom narodu na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je objavio rat albanskom narodu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Taj rat nije bio otvoreno objavljen, ali u stvarnosti kad vidimo šta se sve dogodilo, mislim da se to može reći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li tu mislite na Albance kao deo naroda Jugoslavije protiv kojih je NATO vodio rat?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nisam siguran da sam shvatio ovo pitanje.

SUDIJA MEJ: Ne, idemo na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste bili oficir Vojske Jugoslavije, moja pretpostavka je da vi poznajete pravilo službe Vojske Jugoslavije. Da li je ovo tačno ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, poznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da po pravilu službe Vojske Jugoslavije vojska može da se upotrebi i u miru protiv terorizma?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da. Jedinica vojske da, ali ne cela vojska. Na Kosovu su iskorišćene sve jedinice vojske koje postoje u Jugoslaviji, samo mornarica nije iskorišćena, brodova nije bilo. Osim toga, sve jedinice i vojna oprema i vojne trupe korišćene su tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi tvrdite, dakle, da je cela vojska Jugoslavije upotrebljena na Kosovu u borbi protiv terorizma?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja veoma dobro znam. Slučajevi u Nišu, Vranju, Kraljevu, Čačku, u kasarnama su ostali tek stražari i veoma mali broj vojnika. Svi drugi bili su razmešteni na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vama poznato, a rekao bih iz ovoga što ste u svojoj izjavi rekli, da postoje tri armije kopnene vojske u Jugoslaviji, Prva, Druga i Treća?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Treća armija je obuhvatala i Prištinski korpus. Ja sad govorim o tome zato jer iz cele Srbije i iz Vojvodine uz izuzetak minimalnih snaga koje su ostale tamo svi su drugi poslani na Kosovo da se bore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vama poznato kao oficiru, doduše dezertoru iz jugoslovenske vojske, da je Jugoslaviji pretila kopnena invazija?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da su i Prva armija, i Druga armija da su svi išli na Kosovo, i cela Treća armija?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja sam već odgovorio, ako tome mogu nešto dodati rekao bih da je na Kosovu bilo i jedinica vojske iz Republike Srpske. Te su jedinice bile stacionirane zapadno od Đakovice u mestu zvanom Rezina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači raščistili smo, vi tvrdite da je cela jugoslovenska vojska bila poslata na Kosovo. Da idemo na dalja pitanja. Je li to vaša tvrdnja?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Više od 150.000 vojnika nalazilo se tamo. To su brojke koje sam čuo od mojih bivših kolega, oficira na visokim položajima. A vi veoma dobro znate da je broj vojske bio smanjen i to prema sporazumu koji ste vi lično potpisali. Nakon onog što se dogodilo na Kosovu svi su poslani na Kosovo, a ostao je samo najnužniji broj vojnika da izvršavaju uobičajene dužnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vama, dakle, nije poznato da se vojska brojčano uvećava u slučaju rata, kao oficiru Vojske Jugoslavije, vi ništa o tome ne znate?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Hvala vam što ste me podsetili. Da, izvršena je i mobilizacija, masovna mobilizacija u Srbiji. I ljudi koji nisu želeli da idu da se bore bačeni su u zatvor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vama kao oficiru to nešto strano i čudno da kad je zemlja izložena agresiji, da se vojska mobiliše?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To nije čudno. Međutim, čudno je to, sasvim je razumljivo da ljudi odbijaju da idu da se bore na Kosovu u ratu koji je potpuno besmislen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vi ne znate, vi to tvrdite samo. Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tačno je da su ljudi zatvarani zato jer nisu želeli da idu u rat na Kosovo. Isto tako je tačno, istinito je to da su vojnici dezertirali iz redova vojske pa čak bežali i u inostranstvo kako ne bi bili umešani u rat koji je bio sasvim besmislen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pošto ste vi vojni dezertjer i osuđeni na kaznu zatvora, da li vi smatrate da postoji u svetu neka vojska koja ne hapsi vojne dezertjere?

SUDIJA MEJ: Ne. To nije relevantno pitanje. Vi ste izneli ono što ste želeli da kažete o zatvorskoj kazni izrečenoj od strane Vojnog suda. Nema potrebe da se to ponavlja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste Vojsku Jugoslavije napustili svega tri dana pre nego što su NATO snage ušle na Kosovo. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Bio sam u vojsci sve do tri dana pre nego što se jugoslovenska vojska povukla. Ja sam ostao na Kosovu i nisam imao nikakve potrebe da odem sa njima. Bio sam blizu penzije i rat je bio skoro završen, nisam se mogao ničemu nadati u Srbiji niti bilo kojoj drugoj zemlji, i jednostavno sam samo želeo da ostanem u mom rodnom mestu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je imalo cilj da vremenski situira vaš prestanak aktivne vojne službe, odnosno vreme vašeg napuštanja Vojske Jugoslavije. Dakle, vremenski je to tačno. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nisam nigde pobegao. Ostao sam tamo gde je moja jedinica bila, gde je moje rodno mesto, gde je moj stan. Nisam napustio svoju zemlju, u stvari uopšte nisam napustio moje rodno mesto Kosovo, tamo sam ostao.

SUDIJA MEJ: Kad ste napustili vojsku?

SVEDOK PERAJ: Tri dana pre nego što je jugoslovenska vojska napustila Kosovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odmah nakon završetka rata imali ste susrete sa OVK. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A inače do tada ste bili na spisku OVK za likvidaciju. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako ne znate kad imate na strani 14, pasus 4 vaše prethodne izjave od 12. do 15. 02. 2001. godine da to piše. Kako ste onda znali, sad ne znate?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja ne znam da sam bio na nekoj listi. Možda su oni sastavljali neke liste, ali ja to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja sam vam naveo gde ste u izjavi rekli da znate da ste bili na spisku za likvidaciju OVK. Ali neću s vama da se prepirem nego da vam postavljam pitanja. Bili ste na razgovoru sa OVK nekoliko puta, je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja nisam tražio da idem da razgovaram sa OVK, ali oni su došli meni i tražili su da sa mnom razgovaram.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ovde ne raspravljam pitanje na čiji se zahtev održavao razgovor, nego samo konstatujem bili ste na razgovoru više puta sa OVK. Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne razumem relevantnost ovoga u odnosu na moju izjavu. Mi smo se sastali posle rata.

SUDIJA MEJ: Preputite da mi o tome odlučujemo. Da li ste vi pre rata imali ikakve sastanke sa OVK ili za vreme rata?

SVEDOK PERAJ: Pre rata nikada nisam imao kontakte sa OVK.

SUDIJA MEJ: A za vreme rata?

SVEDOK PERAJ: Ni za vreme rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imali ste, kako sami tvrdite, ali na to ćemo kasnije doći, kad ste upozorili OVK da se skloni da ne bi bili uništeni u jednoj akciji, znači taj kontakt, sami pišete u izjavi,

a govorim o više vaših susreta sa OVK posle vašeg dezertiranja. Bili ste nekoliko puta na tim razgovorima. Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Posle rata da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Između ostalih razgovarali ste sa šefom policije OVK u rejonu, odnosno na tom području Đakovice?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A razgovarali ste, kako stoji u vašoj izjavi, i sa Ramušom Haradinajem (Ramush Haradinaj). Recite mi koliko puta su razgovarali sa vama OVK računajući i taj susret, kad ste videli Ramuša Haradinaja?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja poznajem Ramuša Haradinaja kao osobu, ali ja nikad s njim nisam razgovarao niti je on sa mnom razgovarao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imate to na strani 16, pasus poslednji izjave od 12. do 15. 02. 2001. godine, ali ostavimo to na stranu. Recite mi koliko puta ste imali te razgovore sa OVK? Koliko puta ukupno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Sa OVK sam se sastao u njihovoj kancelariji posle rata tri puta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tri puta ste se sastali sa OVK posle rata i da ne govorim sad o onom kontaktu u toku rata, znači sada da napravimo jedan zbir, da vam postavim jedno pitanje.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, nemojte da žurite, on poriče bilo kakve kontakte sa OVK za vreme rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O tome neću postaviti sad pitanje, to će doći na red, znači samo o ovome što je svedok potvrdio. Znači, imate osudu na najvišu kaznu zatvora Vojnog suda u Nišu. To je jedna činjenica. Druga činjenica, bili ste na listi za likvidaciju OVK, a zatim imate tri, kako vi kažete, razgovora sa OVK.

Da li mislite da je iz toga jasno da ste ovde došli da svedočite po nečijem zahtevu, recimo OVK? Da ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To uopšte nije istina. Ja sam ovde došao zbog žalosti i suza porodica braće, sestara, majki koji su ostali bez svojih voljenih, koji su došli meni i...

SUDIJA MEJ: Pustite ga da završi. Nastavite.

SVEDOK PERAJ: Koji su došli kod mene, mnogi od njih, i koji su me pitali da li išta znam o sudbini njihovih voljenih, zbog toga što sam ja bio u vojsci, tako da je moja moralna dužnost da vam kažem nešto, da vam ispričam nešto o ovim stvarima. A ja mogu da se sastajem sa OVK i s njima da razgovaram, ja mogu da se sastajem sa kim želim i da razgovaram sa njima sada, posle rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi tvrdite da ovo svedočenje nije vaša polisa osiguranja života za ostatak koji vam predstoji u okolnostima koje sam vam nabrojao?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nikada neću zaboraviti zločine i užasne stvari koje sam video i koje su se desile na onim mestima koje spominjem u svojoj izjavi, koje su počinile snage jugoslovenske vojske i MUP-a, i paravojnih snaga, i drugi. Manje vojska, a više su odgovorni ostali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vas nisam pitao, ali svedjedno je, ali da li vi tvrdite, dakle, da ste došli ovde da svedočite a tako da vam niko nije ni pretio, ni ucenjivao vas, ni bilo kakav pritisak na vas vršio? To vi tvrdite?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja nisam ovde došao da svedočim pod bilo kakvim pritiskom bilo koga. Nisam došao ovde da lažem i sve što mogu da kažem, govorim potpuno odgovorno i spreman sam da se suočim sa bilo čijim pitanjima. Ja sam jednostavno došao ovde da kažem istinu, a ne da uradim bilo šta drugo. Došao sam jednostavno da kažem ono što sam sâm video svojim očima i čuo svojim ušima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ove sve okolnosti koje smo nabrojali, osuda, spisak za streljanje i razgovori, ne predstavljaju po vama pritisak na vas. Moje pitanje glasi. Vas je, između ostalih...

SUDIJA MEJ: Vi ste već to rekli. Gospodine Miloševiću, jedan razlog zašto mi gubimo toliko vremena je to što vi ponavljate stvari. Molim vas, pođite dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bez brige. Vas je, između ostalih, prilikom uzimanja izjave saslušavao Filip Ku (Philip Co) kao vojni analitičar koji je inače svedok u ovom predmetu, vidim ga pod rednim brojem 74. Da li je u tom svedočenju bio prisutan neko iz OVK?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne sećate se. A da li se sećate gde je to saslušanje održano?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne znam o kom razgovoru govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: O vašem davanju izjave vojnom analitičaru Filipu Kuu koji vas je saslušavao. Gde je to bilo?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne znam ništa o tome da sam dao izjavu nekakvom vojnom analitičaru. Ako govorite o moje dve izjave koje sam dao za poštovani Sud, ovde o tome mogu da odgovorim.

SUDIJA MEJ: Da, izjava od februara 2001. godine, gde je to vođeno?

SVEDOK PERAJ: Da, izjava, on je bio predstavnik Suda, koliko se sećam.

SUDIJA MEJ: Ne. Gde ste dali izjavu? Dali ste izjavu, razgovarali su s vama u februaru 2001. godine. Pitanje je gde su sa vama razgovarali, gde ste vi dali svoju izjavu?

SVEDOK PERAJ: U zgradi auto-škole u Đakovici, oko pet minuta daleko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je sada u toj zgradi auto-škole u Đakovici?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To je sada policijska stanica UNMIK-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tu i stanica ovog Kosovskog takozvanog zaštitnog korpusa, pošto su oni zajedno sa UNMIK-om?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Oni nisu na istom mestu. Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je prisustvovao tom vašem razgovoru?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate bar koliko je bilo osoba prisutno za vreme vašeg razgovora sa Filipom Kuom?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Prvo, uopšte mi nije poznato to ime.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, možda bi bilo od pomoći kada bi se ime izgovorilo kako treba, mislim da bi to bilo pošteno prema svedoku. Imamo na naslovnoj strani izjave navode, piše po imenu ko je sve bio prisutan.

SUDIJA MEJ: Ko je bio prisutan?

TUŽILAC RAJNEFELD: Filip Ku.

SUDIJA MEJ: I ko još?

TUŽILAC RAJNEFELD: Paolo Pastore Stoki (Paolo Pastore-Stocchi), i prevodilac Iris Rutari Koen (Iris Rutari Coen). Oni, i ovde još piše „imena svih osoba prisutnih za vreme razgovora“, ponovo

Paolo Pastore Stoki, Filip Ku i Iris Rutari Koen. Mi smo u ranijoj izjavi imali istog istražitelja Paola Pastore Stokija i isto tako jednog drugog prevodioca i ovde se kaže „imena svih osoba prisutnih za vreme razgovora“. To je izjava od februara 2000. godine, pominje se još jedno ime, i to je bio šurak svedoka. Ostali ljudi, svi koji su prisutni navode se takođe na naslovnoj strani. A 8. maja, to jest juče, ponovo imena svih svedoka su prisutna na papiru. Svedok ne mora da zna njihove funkcije, ali bi znao njihova imena. Bio bi upoznat sa njima. Ja mogu da pomognem, ako Sud to želi, i kažem šta su radili ti ljudi, ali to sada nije moja namera. Samo želim da budem fer prema svedoku da je ime Ku, Filip Ku.

SUDIJA MEJ: U svakom slučaju, sada je vreme za pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre nego što nastavim, želim da vas zamolim da tužilac ne odgovara na moja pitanja jer sam imao razlog da pitam svedoka, koji je prisustvovao sastanku, i ono što stoji na prvoj strani mogu i sam da pročitam. Drugo, pošto već pričamo o tome, očekivao sam da ćete reagovati jer svedok svedoči po vašem pravilu 92bis, onda predmet svedočenja i ispitivanje može biti samo o onome predmetu svedočenja koje je sadržano u njegovoj izjavi, a tužilac je uveo u ovom svom uvodnom ispitivanju nekakvu mapu deportacija, iako svedok u svojoj izjavi nije svedočio ni o kakvim deportacijama i čak tvrdi u svojoj izjavi svedok da je dolinu Caragoj video nakon operacije od 28, a tužilac ga ispituje o smeru kretanja izbeglica i tako dalje. A skrenuo bih vam pažnju, pošto ste i sami naglasili da ste se upoznali sa izjavom, što pretpostavljam da vam je i dužnost, da on izričito kaže u izjavi da je dolinu Caragoj video nakon operacije od 12. To vam piše na strani 12, pretposlednji pasus izjave od 12. februara. A sad ću da nastavim sa pitanjima.

TUŽILAC RAJNEFELD: Žao mi je.

SUDIJA MEJ: Želim samo da se pozabavimo ovim pitanjima. Prvo, to što je tužilac prekinuo da bi nešto razjasnio samo je zbog toga što ime osobe koja je bila prisutna na tom razgovoru nije bilo tačno izgovoreno i tužilac ima pravo da to uradi. A što se tiče deportacija ima svedočenja, ima materijala o tome u izjavi i svedok ima pravo da uvede ovu izjavu. Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Samo sam hteo da pomognem Sudu. Paus 59 druge izjave se bavi tim pitanjem. Ako postoji neka žalba o tome šta sam ja uradio, paragraf 59 druge izjave na strani 19, izvinjavam se, na strani 12 od ukupno 19. Dakle, strana 12 od 19, paragraf 59, videćete da paragraf detaljno pokriva ono što je rezimirano.

SUDIJA MEJ: Da, tu se spominje obeležena karta operacija u dolini u oblasti Meja i kaže da je doneo.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, tu se takođe govori o nasilnom razmeštanju civila prema paravojnim snagama oko Meje.

SUDIJA MEJ: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, ali to ne dovodi u pitanje konstataciju u izjavi da je video to nakon operacije od 28, a ja sam vam sad citirao odakle je to, to jest u samoj izjavi. Moje sledeće pitanje glasi: da li se sada plašite OVK?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nikada se nisam plašio OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste veliki deo vaše službe u vojsci bili u transportnoj jedinici kao nadzornik ili šef odeljenja, zar ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tačno je da sam ja četiri i po godine bio odgovoran za prevoz i godinu dana sam bio šef koji je bio odgovoran za transportnu jedinicu u kasarni Priština.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko sam ja razumeo, vaše zaduženje u to vreme je bilo snabdevanje vozilima, opremom i ostalim što pripada uz taj posao, zar ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, ja sam bio odgovoran za obuku vozača, planiranje i slična pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja razumem da ste od decembra 1998. godine držali obuku vojnicima, tačnije bili ste zaduženi za planiranje obuke i vežbi. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakvu ste obuku držali? Iz čega?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To je uvek bilo vezano za transport.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste zapravo pripremali neke planove, mape za čuvare. Je li to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Kad sam bio odgovoran za sektor planiranja, za operativno planiranje ja sam u stvari bio rotiran sa mog prvog radnog mesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je planiranje rasporeda za čuvare, stražare, odnosno fizičko obezbeđenje zgrade. Da li sam to dobro razumeo?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Fizička sigurnost, fizičko obezbeđenje objekta, kasarne, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači da sam vas dobro razumeo. Znači, vi nikada niste imali položaj u vojsci koji vam je davao mogućnost da raspoložete bilo kakvim podacima koji se odnose na broj, raspored snaga vojske, na komandovanje, na izveštavanje. Je li tako?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To nije tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite da ste bili zaduženi za bezbednost zgrade. Da li pri tom mislite da ste obezbeđivali ili vozili ljude iz komande, odnosno niste radili u službi

bezbednosti vojske, već ste radili na fizičkom obezbeđenju. Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja sam bio oficir zadužen za operativnu obuku za taj sektor gde se planira raspored vežbi, pravi se raspored za čuvare, stražare i tako dalje, a ne obezbeđenje u ovom smislu, u tom smislu u kom vi govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao maločas da li možemo da konstatujemo da vi niste bili u poziciji da raspoložete bilo kakvim podacima koji se odnose na broj i raspored snaga vojske, komandovanje, izveštavanje. Vi ste odgovorili da to nije tačno. Recite u kom ste smislu vi raspolagali podacima koji se odnose na raspored snaga, komandovanje, izveštavanje i tako dalje, ako ste rekli da nije tačno ovo što sam tvrdio na osnovu vaše izjave?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Sektor u kome sam ja bio, ja nisam bio tamo sam, bio je načelnik i još jedan oficir, ali svi su zapisi bili tu uz izuzetak nekih poverljivih dokumenata. Znači sva evidencija, podaci, broj vojnika, vrsta oružja, vozila, sve je to bilo tamo, sve te informacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi govorite o rezervistima Vojske Jugoslavije. Da li je među njima bilo Albanaca?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: U početku da, a kasnije vrlo malo, mogli bi se izbrojati na prste jedne ruke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi tvrdite da su pripadnici MUP-a i rezervisti, čak pominjete i nekakvu paravojsku, da su vršili zločine i da su izmakli kontroli komande vojske. Je li to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Povećan je broj redovne vojske rezervistima koji su bili na spiskovima, na vojnim spiskovima. Isto tako policija ima svoje rezerviste koje može povremeno da pozove kada su im potrebni. Isto tako postoje dobrovoljci, dobrovoljci, zato što su neki odbili da se priključe vojnim formacijama. Zato su oni bili prisiljeni da mobilišu bilo koga, nekadašnje teroriste, osuđenike, ljude koji su imali nekakve probleme i da njih regrutuju i dovedu ih na Kosovo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi to sugerišete da je vlast puštala iz zatvora kriminalce da bi oni došli u vojsku? Da li vi znate za jedan takav slučaj?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Imali smo problema non-stop sa takvim ljudima u Đakovici. Vojska je zatvarala takve ljude, a na osnovu informacija koje smo mi imali saznali smo da su te osobe upućene u zatvor zbog raznih dela, naročito zbog krivičnih dela. Imali smo nekoliko takvih slučajeva. Oni su pravili probleme u gradu, naročito sa vojnicima redovne vojske, redovnim vojnicima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dajte da raščistimo jednu stvar. Rezervisti koji su dolazili uključivani su u redovne jedinice. Je li tačno ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Neki su bili uključivani u redovne jedinice. Rekao sam da su redovne jedinice bile popunjene tim rezervistima, bile popunjavane rezervistima, ali neki su takođe sami dolazili dobrovoljno. Na primer, iz drugih formacija kao što su bili Arkanovi „Tigrovi“, Šešeljevi „Beli orlovi“ i tako dalje, oni su se isto priključivali, dolazili su dobrovoljno i počinjavali krivična dela, pljačkali, krali i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li to znači da je bilo, po tome što vi tvrdite, rezervista koji su došli, a koji se nisu uključili u normalne i redovne jedinice vojske nego su bili nekakve posebne jedinice?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Prvo su dolazili u vojne jedinice, a kad su videli da nisu mogli da izdrže tu disciplinu, onda su odlučili da se priključe ovim snagama koje sam ja spomenuo, tako da je na taj način došlo do toga da vojska ima problema sa njima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, recite mi pošto ste vi bili aktivni oficir i radili u komandi, da li je vama poznata naredba o zabrani paravojnih formacija koja govori o tome da se one moraju gde god se pojave pohapsiti, razoružati, rasformirati? Da li vam je poznata ta naredba?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja jesam upoznat sa tom naredbom, ali zašto ih onda vi niste uhapsili kada ste znali šta se dešava na osnovu izveštaja koje ste primali sa terena. Šta ste vi uradili, vi i vaša komanda? Mi nismo mogli ništa da uradimo osim da se poubijamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da su komandanti Vojske Jugoslavije uhapsili puno vojnika, čak i iz redovnog sastava i iz rezervnog sastava koji su vršili neka krivična dela?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tačno je da smo mi uhapsili neke, ja znam jako dobro u Đakovici za to, ali trećeg dana najkasnije dolazila bi naređenja odozgo da ih pustimo. Znam za jedan slučaj o kome mi je ispričao jedan stražar, radilo se o jednom starom naredniku, to je bio jedan zatvor u jednoj privatnoj kući u podrumu, i rekao je da su došla naređenja da ih mi pustimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A od koga su mogla doći naređenja da ih pustite ako ste sami maločas rekli da ste upoznati sa naredbom Vrhovne komande da se hapse takva lica?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Na osnovu onoga što sam ja čuo od jedne osobe, a radi se o osobi po imenu Sergej Perović, oni su primili to naređenje iz Beograda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da su vojnici koji su bili osumnjičeni za silovanje uhapšeni, zatvoreni i na kraju osuđeni? Je li to tačno ili nije?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To je tačno. Bio je jedan takav slučaj u selu Glogovac u Đakovici. To je bilo na početku kada su počela hapšenja. Oni su bili rezervisti redovnih vojnih snaga i to je činjenica, ali ne znam za druge slučajeve da je neko osuđen. Samo znam da su oni kasnije puštani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi niste napisali u svojoj izjavi da je neko kasnije puštan, a ne govorite o jednom slučaju nego o više slučajeva. Ja vam skrećem pažnju na stranu 4, pasus prvi izjave od 18. 4. Pa mi recite sad kad ste govorili istinu, sad ili onda kada ste davali izjavu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Rekao sam da su ti ljudi koji su bili zatvoreni osuđeni, ali u drugim slučajevima su bili pušteni. To niste shvatili. Ja nisam rekao da su ljude zatvorili i osudili i da ih nisu pustili, već govorim za one koji su kasnije uhapšeni. Oni su bili pušteni. Znači, ne radi se o prvim hapšenjima. Ta hapšenja su se nastavljala, ali nisu preduzimate mere.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako vi znate da nisu preduzimate mere?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Naveče kad bih posetio stražare u zatvoru video bih istu osobu sa druga dva čoveka kako piju pivo u hotelu „Paštrik“.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da komandanti Vojske Jugoslavije nisu naređivali nikakvo nasilje, pogotovo ne silovanja, i da su takve stvari bile veoma izolovani slučajevi? Da li je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Kad je reč o komandantima redovne vojske istina je da ja nikada nisam čuo da su oni izdali takvo naređenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, tačno je. Da li je tačno ovo što vi tvrdite da je svaka opština morala da ima policijsku jedinicu sastavljenu od Albanaca?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: U jednom trenutku su u raznim centrima formirane takozvane lokalne policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da su pripadnike te lokalne policije po selima birali sami seljaci?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne znam ko je odabirao te ljude jer ja nisam učestvovao na tim sastancima, odnosno tim izborima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Trebalo je da oni vode računa o bezbednosti u selima. Je li to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nikada se ni na koji način nisam bavio radom policije i bezbednosnih snaga, sigurno je da su oni imali neke svoje zadatke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali vi upravo o tome govorite na strani pet u posljednjem pasusu izjave od 12. do 15. 2. 2001. godine. Prema tome, pitam vas je li to tačno ili nije? Dakle, vodili računa o bezbednosti u selima, policajci Albanci. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Razum tako nešto nalaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li je tačno da vam nisu poznate bilo kakve naredbe o likvidaciji?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nikada nisam video neku takvu naredbu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli u izjavi da se mnogo pilo. Da li je tačno da vam je vaš komandant naredio da se onemogućí to?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da. U hotelu „Paštrik“, tamo su bile stacionirane Arkanove snage i snage Šešelja i Frenkija i normalno, nije bilo dozvoljeno redovnoj vojsci da tamo ide. Ali oni nikada nisu nikoga ništa pitali, stvarali su nered, pucali su iz svog oružja i naređenje je bilo da se ode sa nekoliko stražara i da se to zatvori, da se zabrani točenje alkohola, jer je bilo nemoguće odatle ih maknuti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi to naređenje niste izvršili?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Vratio sam se i komandantu rekao kakva je situacija, i onda je šef brigade, on se razljutio, rekao da će on to otići i srediti, ali on je lošije prošao jer su ga ispratili zvižducima, pucanjem u vazduh i on se vratio natrag u svoju bazu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pomenuli maločas Šešelja, Arkana, pomenuli ste i imena nekoliko pojedinaca. Da li je vama poznato da ni Šešelj ni Arkan uopšte nisu bili na Kosovu za vreme rata?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Za vreme rata ja njih nikada nisam video na Kosovu. Oni su tamo bili pre rata. Međutim, njihovi ljudi,

ljudi pod njihovom komandom su, kao što je dobro poznato, bili tamo, a i oni sami su rekli da su bili u Bosni i u Hrvatskoj i dolazili bi u taj hotel svakoga dana, bili u kontaktu sa vojnicima koji su bili tamo i sami bi govorili ko su i šta su.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ako neko sam nešto kaže za sebe, da li to treba da znači da je to tačno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tamo je bila jedna cela jedinica, nije se radilo o tome da je to bio samo jedan čovek, njih su bile tamo desetine. Bili su smešteni u hotelu „Paštrik“. To su bili Arkanovi ljudi i sa njima još i drugi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, ja vas to pitam zato što vi ovde govorite neke stvari koje apsolutno nisu moguće. Vi govorite, na primer, o frenkijevcima, ko je sebe proglasio, ko su ti koji su sebe proglasili za frenkijevce? Šta to znači uopšte?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Frenki je bila najterorističkija moguća jedinica koja je činila teroristička dela zajedno sa Arkanovim ljudima, a čuo sam i od mojih drugih bivših kolega da su to bili ljudi bez roditelja, oni koji su odrasli po sirotištima, ljudi bez osećanja koji bi ubijali kao da ubijaju pile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vama poznato da to što vi tvrdite uopšte ne bi bilo moguće zato što Frenki, odnosno Franko, nije bio nikakva paravojna formacija, da je to bio jedan od pomoćnika šefa Državne bezbednosti koji je svojevremeno rukovodio regularnom antiterorističkom jedinicom, tako da apsolutno nije bilo moguće da to što vi nazivate razbojnicima budu pripadnici jedne takve jedinice? Da li je to vama poznato kao oficiru?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Mogu samo reći i to sasvim ozbiljno da je to bila jedna specijalna jedinica sa komandrom iz Beograda koji mi je sam rekao da sa njima ne treba da imam nikakva posla i da ih se klonim. Njihov komandir je išao po kućama u gradu i učestvovao je u raznim vrstama mučenja i drugih stvari, ne znam kakva je to bila jedinica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, a da li je jasno da taj čovek nije bio nikakav Frenki, odnosno neko koga su tako zvali?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja lično ne znam Frenkija, ne znam ko je to, ali ta jedinica kao celina bila je poznato pod imenom Frenki, odnosno frenkijevci. Nosili su crne marame oko glave, nosili su različite uniforme vojne, policijske, poluvojne, polupolicijske, specijalne snage, svašta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači u stvari da to nikako nije mogla biti jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno Službe bezbednosti. Je li tako ili nije?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ja mogu reći na osnovu razgovora koje sam vodio sa mojim bivšim kolegama, a sa kojima sam opširno razgovarao o tome da je tim ljudima direktno zapovedao neko iz tajnog ministarstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je vama poznato, kao oficiru Vojske Jugoslavije, da je antiteroristička jedinica Službe bezbednosti najdisciplinovanija jedinica koju čine ljudi sportisti, kako bih rekao, fizičkih, fizičkih i mentalnih sposobnosti, dakle, izuzetno disciplinovana i izuzetno dobro organizovana jedinica koja nikako ne može da daje sliku toga što ste vi opisali?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Istina je, kao što vi kažete, da su oni bili fizički veoma dobro građeni, veoma mišićavi, veoma sposobni za počinjavanje raznih vrsta zločina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I da li vi tvrdite da je ta jedinica bila upravo to što ste pokušali da objasnite, deo službe unutrašnjih poslova?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Siguran sam da su oni počinili zločine i mislim da ne moram sad tu ulaziti u detalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa veoma je važno da li vi govorite o nekoj, rekao bih, grupi kriminalaca, ili govorite o jedinici koja pripada organima vlasti Republike Srbije. To je veoma bitno za ovo o čemu vi svedočite. Valjda vam je jasno kao oficiru

da takvo svedočenje veoma ružno govori o redovnim snagama organa vlasti kad bi to bilo istina što vi kažete.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne znam kako da to opišem, kojim imenom da to nazovem, ali to je bila jedinica koja je počinjavala zločine i prema meni je to tek grupa kriminalaca, ne znam kako bih ih drugačije zvao.

SUDIJA MEJ: Šta ste vi videli, šta je ta jedinica radila?

SVEDOK PERAJ: Ta jedinica je zajedno sa nekim drugim u Đakovici bila stacionirana blizu stadiona „Vlaznima“ (Vilaznima) i oni bi po celu noć podmetali vatru u kuće u raznim delovima grada. Tokom dana, negde oko 14 sati okupljali bi se u kafiću „Rinija“ koji se nalazio preko puta kuće u kojoj je bila vojska. Kada bi se smračilo, nastavili bi te iste operacije, videli bismo plamen kako se diže iz raznih kuća u gradu. Čuli bismo pucnjavu i sve sam to mogao videti i čuti jer su moji stražari bili blizu vojne kuće.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zar niste maločas rekli u stvari da to nije bila jedinica nego grupa kriminalaca?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Rekao sam da su pripadali jedinici pod nazivom Frenki.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zar vam nije jasno...

SUDIJA KVON: Oprostite, samo trenutak. Gospodine Peraj, da li ste vi lično znali Frenkija Simatovića, odnosno ono što je on radio u to vreme?

SVEDOK PERAJ: Ja sam znao samo to ime. Znao sam samo ime, ništa nisam znao o tome šta je on možda uradio.

SUDIJA KVON: Hvala, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa zar vama nije iz ovoga što sada sami govorite jasno da je nemoguće da takva grupa bude

nekakva regularna jedinica, pogotovo ne elitna jedinica snaga bezbednosti? Zar vam nije to jasno?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nisam rekao da je to bila jedinica redovne vojske ili nešto slično. Rekao sam samo da su oni delovali zajedno kao jedinica i da su se zvali Frenki. Tako su bili poznati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to ih je neko tako prozvao verovatno ili su se oni sami tako nazvali, ali to nije moglo imati veze sa Službom bezbednosti. Da li vam je to jasno kao oficiru vojske u to vreme?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Bojim se da ne razumem to što govorite.

SUDIJA MEJ: Da li je ta jedinica imala neke veze, koje ste vi mogli da vidite, sa redovnim snagama?

SVEDOK PERAJ: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste sad rekli da nije mogla imati veze sa redovnim snagama na pitanje gospodina Meja, pošto ste rekli pre toga da je očigledno bila reč o grupi kriminalaca, i pošto ste vi bili zaduženi za obezbeđenje, zašto ih niste pohapsili?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Bili su preduzeti koraci da ne samo oni nego i drugi koji su počinili zločine u gradu da se nešto s njima napravi. Međutim, to je bilo nemoguće, već sam vam rekao da je i sam komandant kasarne otišao tamo. Međutim, nije uspeo jer je njih bilo toliko mnogo. Mi jednostavno nismo znali kakve sve probleme od njih možemo očekivati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da je za MUP bio odgovoran pukovnik Vojske Jugoslavije Djosen, ako sam dobro ovde pročitao ime. Kakve veze ima pukovnik Vojske Jugoslavije sa MUP-om? Kako objašnjavate tu svoju konstataciju?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Pukovnik Milan Djosen bio je komandant garnizona i brigade u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nije bio zadužen za MUP?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: U vreme rata komandant garnizona postaje čovek broj jedan u tom garnizonu. To se odnosi i na policiju i na druge snage.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li vam Djosen naredio da pohapsite kriminalce?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne da ih uhapsimo nego da sprečimo da im se toči pivo u hotelu i da ih pošaljemo negde drugde, da ne budu više u hotelu nego negde gde su trebali da budu stationirani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nema smisla dalje da idem po ovoj temi, ali nadam se da je jasno. Vi pominjete generala Pavkovića, Lazarevića kako stoji iz vaše izjave. Međutim, s obzirom na vrlo nejasna pominjanja, da li se može konstatovati da se vi niste lično nikad sreli sa Pavkovićem i Lazarevićem?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Sreo sam se sa Pavkovićem barem 200 puta, a sa Lazarevićem nešto manje zato jer je on kasnije došao u Prištinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali dajmo da raspravimo karakter tih susreta. Vi ste bili odgovorni za obezbeđenje zgrade komande. Je li to što ste se susreli jeste kad on ulazi ili izlazi iz zgrade a vi ga vidite ili predajete raport kao šef obezbeđenja da je stanje redovno i tako dalje, dakle, videli ste ga da ulazi ili izlazi iz zgrade pa u tom smislu ste se sreli? Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Sreo sam se s njime, kao što sam već rekao, zato jer sam tokom mog boravka u Prištini bio zadužen za garnizon i svakog jutra bih raportirao o situaciji u garnizonu. On bi me pozvao da mi da zadatke koje treba izvršiti tokom dana. Dakle, imao sam redovne kontakte sa njime, a i sa Lazarevićem, on je bio njegov zamenik u Prištini dok sam ja bio tamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu to bili korektni i redovni službeni kontakti koje oficir zadužen za obezbeđenje ima sa svojim, sa glavnim komandantom na tom području?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste u izjavi da su stigli dobrovoljci iz Rusije. Naknadno sam jutros video u nekim ispravcima koje ste davali, koje je čitao gospodin Rajnefeld da ste popravili tu izjavu, da ste rekli da je bilo devetoro ljudi, da je tu bio neki lekar iz Rusije, dakle, ta grupa po ovoj ispravci izjave koju ste dali proizilazi da je bila neka humanitarna grupa. Da ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ta je grupa bila naoružana, nosili su maskirne uniforme. To su bili dobrovoljci. Oni su se tamo javili kao dobrovoljci i mi smo ih prihvatili u podrum doma kulture u Đakovici, tamo smo ih registrovali i dodelili ih jedinicama. Ova jedinica bila je odvedena u Košare (Koshare) na granicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je tačno da je komandant vaše jedinice odbio da primi zahtev da ostanu u Đakovici?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Komandant im je rekao putem administrativnog oficira koji je tamo bio, a ja sam bio veoma blizu komandanta kad je on to rekao, on je rekao: „Ne, ako ste dobrovoljci morate ići u borbu, jer mi imamo već i previše drugih koji idu i pljačkaju po gradu.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to znači rasporedio ih je kao dobrovoljce na granicu u karaulu Košare, da čuvaju granicu?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tamo su se u to vreme vodile borbe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorite o Košarama, pretpostavljam da govorite o graničnoj karauli Košare?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Govorite da su tokom NATO agresije održavani sastanci vojske, MUP-a i Teritorijalne odbrane. Da li ste vi nekada i u kom svojstvu prisustvovali takvim sastancima?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Bio sam na takvim sastancima nekoliko puta. Oni bi mi rekli da odem i da proverim stražare, ponekad bih došao slučajno i video da je takav sastanak u toku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa iz vaše izjave ne proizilazi da ste prisustvovali bilo kom zvaničnom sastanku takvog sastava?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To su bili više neka savetovanja, konsultacije, brifinzi, jer vreme i mesto nisu dozvolili da se održavaju propisni sastanci. To su bili sastanci za razmenu informacija i dodelu zaduženja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je logično da u vreme rata odgovorni oficiri vojske i policije međusobno razmenjuju informacije, upravo ovo što ste sad govorili?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Normalno je to. To je normalan način kako se obavljaju poslovi, da je sve drugo bilo normalno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Rekli ste da je na području Kosova bilo raspoređeno 150.000 vojnika. Taj podatak nika da niste videli zvanično ni čuli zvanično, a niste imali takvu funkciju da biste pouzdano znali da li je to tačno. Da li je tako ili nije?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To su rekle moje kolege, moje starije kolege, da je bilo oko 150.000 trupa na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Govorite da su za operacije protiv OVK bili odgovorni ljudi iz Vojske Jugoslavije. Da li vi time tvrdite da MUP nije imao sukobe sa OVK?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: MUP je učestvovao u više sukoba od vojske, to su sukobi sa OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svakako, sukobi sa OVK. Ja sam samo hteo da proverim šta znači to vaše objašnjenje da je protiv OVK bila odgovorna vojska, a niste pomenuli MUP. Svakako

sa OVK. Idemo na sledeće pitanje. Vi pokušavate u svojoj izjavi da objašnjavate, odnosno da dajete pojedine podatke o Vojsci Jugoslavije, na primer o načinu informisanja, o tome da su informacije iz Niša tekle prema Ministarstvu odbrane u Beogradu. Ako se već bavite tim podacima ko je kome, recite, molim vas, opišite ko je kome slao informacije ili za početak, ko je tada bio ministar odbrane kome su, po vama, informacije slate iz Niša?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Informacije su išle od najnižeg čina do najvišeg čina u skladu sa komandnom strukturom. Naravno, svaka kasarna na Kosovu je slala izveštaje komandi Prištinskog korpusa. Komandant, a komandir korpusa je slao informacije vojsci u Nišu, a odatle su išle informacije u Beograd.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi u stvari sada objašnjavate da su informacije tekle redovnom linijom lanca komandovanja. Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Da, tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Rekli ste da je u Đakovicu stigla tehnika iz Republike Srpske. Da li je tačno da vi to ne znate pouzdano nego samo pretpostavljate?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Bilo je osnova što sam tako mislio zato što u skladu sa sporazumom, o čemu vi više znate od mene, oružje je smanjeno i određen je broj jedinica, naročito tenkovskih jedinica, kao i teška vojna oprema. Tako da, ako bi jedna jedinica dala tešku opremu drugoj, čuo sam da su onda te jedinice imale opremu koju su same donele.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je vama poznato da je u to vreme o kome vi svedočite, kao i uostalom danas, cela teritorija Republike Srpske u vojnom smislu pod kontrolom SFOR-a?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nisam siguran da je bilo tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vi pretpostavljate da u takvim uslovima postoji mogućnost da se takva teška oprema kao što su tenkovi, transporter, borbena oklopna vozila prebacuju

iz Republike Srpske na teritoriju Kosova, i da SFOR ništa o tome ne može da sazna, vidi, onemogućí i tako dalje...

SUDIJA MEJ: U redu je, izvolite.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Rekao sam da nisam siguran da su oni sa sobom doneli oružje. Ja sam sasvim siguran da sam ja komunicirao sa jedinicom iz Republike Srpske koja je bila smeštena u mestu po imenu Rezina, istočno od Đakovice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To što govorite o naoružanju iz Republike Srpske, o toj teškoj opremi i tako dalje, dakle, samo je proizvod vašeg razmišljanja, a ne proizvod vašeg saznanja. Vi to ne znate. Je li tako ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Znam da je ta jedinica bila iz Republike Srpske, da su imali tenkove i drugo oružje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali ja vas pitam nešto sasvim drugo. Vi samo pretpostavljate da su ti tenkovi i drugo oružje došli iz Republike Srpske. Da ili ne? To je vaša pretpostavka, a ne vaše saznanje, dakle. Da ili ne?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Nisam rekao da sam siguran. Ja sam dozvolio dve mogućnosti, ili su doneli oružje sa sobom ili su ga uzeli od nekih jedinica iz Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to upravo potvrđuje, koliko ja razumem ovo što vas pitam, da je to proizvod vašeg razmišljanja, a ne proizvod vašeg saznanja. Je li tako ili nije?

SUDIJA MEJ: On tvrdi da on zna i da je siguran da je jedinica došla iz Republike Srpske, ali ne zna odakle je oružje došlo. Tu je ta razlika. Čini mi se da smo iscrpli ovu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pa i ja mislim da smo je iscrpli, pošto je tu stvar vrlo jasna. Vi čak iznosite podatak da je na području Đakovice bilo 170 tenkova. Da li je tačno da ni taj podatak ne znate pouzdano nego samo pretpostavljate?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Za jedan dan jedan stariji narednik koji je bio odgovoran za tenkove na terenu rekao je: „Ja sam samo danas izdao 40 tenkova.“ Ja sam mu rekao: „Ima mnogo tenkova, zar ne?“ On mi je rekao: „Samo tenkova ima oko 170.“ On je bio odgovoran i za snabdevanje tih tenkova gorivom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam razumeo ili je možda prevod nejasan. Kako je prevedeno, on vam je rekao „Danas sam izdao 40 tenkova“. Jeste vi to rekli?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Ne, ne, došlo je do greške u prevodu. On je rekao: „Danas sam izdao gorivo za 40 tenkova.“

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, razumem. Zabuna je u tome što je izostala iz prevoda reč „gorivo“, ali vi u izjavi nigde nemate kako vam je on rekao da ima u Đakovici 170 tenkova.

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: To ne znači da ja, ja sam to možda spomenuo, ali ja to znam, jako dobro znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da vi ne znate pouzdano gde su se nalazila komandna mesta tokom NATO agresije, na primer komandno mesto Prištinskog korpusa, već samo pretpostavljate i pominjete u vašoj izjavi?

SVEDOK PERAJ – ODGOVOR: Deo komande korpusa koji je bio smešten u Đakovici nalazio se u staroj kasarni na početku, a kasnije je komanda premeštena u jednu drugu zgradu, a to je bilo u blizini kafića „Lajci“. Tu se nalazio jedan jako dobar podrum i oni su tu ostali do kraja.

SUDIJA MEJ: Mi ćemo sada morati da prekinemo raspravu zato što nam je isteklo vreme do koga možemo da budemo u sudnici. A to znači da ćete se vi, gospodine Peraj, vratiti u ponedeljak zato što nema rasprave u ovom predmetu sutra. Molimo vas da se u ponedeljak u devet sati vratite u sudnicu da završite vaše svedočenje. I molim vas da imate u vidu da za vreme prekida ni s kim ne razgovarate o svom svedočenju sve dok se ono ne završi, a to uključuje i predstavnike tima Tužilaštva. Gospodine Miloševiću, mi smo

razmotrili vreme koje je na raspolaganju. Ovde se radi o svedoku gde je jasno da vi treba da imate više od uobičajenog vremena, treba da dobijete još tri četvrti sata u ponedeljak i to bi ukupno za ovog svedoka bilo dva i po sata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, ali molim vas da imate u vidu da ovo nije svedočenje koje je vođeno po pravilu 92bis, jer je samo na početku pre nego što je prešao na čitanje sažetka, na koje jedino ima pravo predstavnik druge strane, ispitivao svedoka punih 40 minuta. Praktično, ovo se *via fakti* pretvorilo u regularno svedočenje, i ja zbog toga smatram da ne možete da mi ograničite vreme.

SUDIJA MEJ: Mi ne možemo da nastavimo raspravu. Moramo da prekinemo. Imamo u vidu za vas za unakrsno ispitivanje tri četvrt sata. Gospodine Rajnefeld, mislim da treba da razmotrite ostale insajder svedoke za iduću nedelju o tome da li je prikladno da se oni ispituju po 92bis ili ne i Veće će to pažljivo razmotriti. Sada se rasprava prekida do ponedeljka u devet sati ujutru.

Završeno u 13.45 h.

Nastaviće se 13. maja 2002. godine u 9.00 h.